

SLOVENSKI VESTNIK

Tiskovina ■ Poština plačana pri pošti 64290 Trzin 1

P.n.
Koroška osrednja knjižnica
"dr. France Sušnik"
Na gradu 1
62390-Ravne na Koroškem

SLOVENSKI VESTNIK, Tarviserstr. 16, A-9020 Celovec
Zastopnik za YU: ADIT-DZS, p.p. 171, 61000 Ljubljana

CELOVEC
SREDA
24. OKT.
1990

Letnik XLV.
Štev. 61 (2576)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 Sil.
din. 10

P. b. b.

T. Stoisić za tretjo predsednico

Klub Zelene Alternative v avstrijskem državnem zboru bo kandidiral svojo manjšinsko poslanko mag. Terezijo Stoisić za tretjo predsednico avstrijskega parlamenta.

Za isto funkcijo se poteguje tudi politična tajnica svobodnjakov Heide Schmidt.

Zeleni Slovenije proti obisku Jörga Haiderja!

Zeleni Slovenije na čelu s članom predsedstva Republike Slovenije dr. Dušanom Plutom ter članom izvršilnega odbora Petrom Jamnikarjem odločno nasprotujejo povabilu predsednika izvršnega sveta Slovenije Lojzeta Peterleta, naj koroški deželni glavar dr. Jörg Haider 9. novembra letos uradno obiše Slovenijo!

Nasprotovanje utemeljujejo s tem, da je Haider posebej v predvolilnem boju ponovno jasno

izkazal svojo nenaklonjenost do slovenske narodnostne skupnosti. Njegovo odklonilno stališče do poglobljanja procesa dvojezičnosti je bil neposreden povod za nedavno gladovno stavko dveh mater v Celovcu, je poudarjeno v izjavi Zelenih Slovenije, ki kot nadaljni argument nasprotovanja obisku navajajo odsotnost koroških Slovencev pri praznovanju 70. obletnice koroškega plebiscita kot „nedvoumen znak nestričnosti“ (dalje na 2. strani)

Gledališki dogodek

SPD „Dobrač“ in Slovenska prosvetna zveza sta priredila gledališko srečanje na Brnci. Gostovanje Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja s kriminalko „Plen“ (na sliki prizor iz te igre), nastop Radišanov z Mittererjevo igro „Domov“, ter predstavi za otroke so navdušili staro in mlado. Več preberite na 6. strani.

O politiki do Slovencev bo odločala skupščina!

Dokončne strategije do Slovencev, ki žive zunaj meja Republike Slovenije, slovenska skupščina še ni sprejela. To je v razgovoru s predstavniki Zveze slovenskih organizacij na Koroškem pod vodstvom podpredsednika Ludvika Ogrisa, tajnika dr. Marjana Sturma ter tajnika SPZ dr. Janka Malleja pretekli teden v Ljubljani poudaril podpredsednik Socialdemokratske zveze Slovenije Matjaž Šinkovec, ki je tudi predsednik skupščinske

komisije za mednarodne odnose.

Šinkovec je v razgovoru dejal, da bo na pobudo vlade posebna komisija izdelala osnovni dokument o politični strategiji do Slovencev v zamejstvu in da se bo ta sestala v mesecu novembru. Komisija bo s tem v zvezi na razgovor povabila tudi predstavnike koroških Slovencev, in sicer obe osrednji politični organizaciji, ZSO in NSKS. Nadalje je Šinkovec poudaril, da bo slovenska vlada potem

morala upoštevati v parlamentarni komisiji sprejeto strategijo do Slovencev, ki žive v Avstriji, Italiji in na Madžarskem.

Predstavniki ZSO so bili pretekli teden tudi na razgovoru s slovenskim zunanjim ministrom dr. Dimitrijem Ruplom in ga seznanili o svoji politični koncepciji multikulturnega in interetničnega sožitja. Dosežen je bil tudi dogovor, da se bodo zastopniki ZSO in vanjo vključenih organizacij že v kratkem sre-

čali na temeljitem posvetu o aktualnih vprašanih koroških Slovencev ter da bo minister Rupel sodeloval tudi na javni okrogli mizi, ki ga bo ZSO priredila skupaj s Slovenskim vestnikom.

Na srečanju delegacije ZSO s predstavniki Socialistične stranke Slovenije na čelu s predsednikom Viktorjem Žakljem in poslancem Jožetom Smoletom pravtako pretekli teden v Ljubljani je prišlo do vrste enakih kritič-

(Dalje na 2. strani)

Oster protest

Zbor staršev javne dvojezične trgovske akademije v Celovcu je pretekli teden sprejel protestno izjavo, v kateri odločno zavrača nekvalificirane napade koroškega Heimatdiensta na to novo šolsko ustanovo. Starši s tem v zvezi tudi pozivajo prosvetno ministrico Hawličkovo in Deželni šolski svet za Koroško, da javno zavrneta vse napade in gonjo proti novi trgovski akademiji. Heimatdienst ne le da v svojem glasilu novo javno dvojezično trgovsko akademijo v Celovcu označuje kot protizakonito, temveč hoče s podpisno akcijo doseči njeno ukinitve.

Golica: pismo Vranitzkemu

Predsednik izvršnega sveta skupščine Republike Slovenije Lojze Peterle je poslal pismo avstrijskemu zveznemu kanclerju Franzu Vranitzkemu. V njem ga prosi za posredovanje v zvezi s polnjenjem akumulacijskega jezera hidroelektrane Golica. To je močno vznemirilo tamkajšnje prebivalce, za katere bi napolnitev jezera pomenila potencialno nevarnost, in tudi širšo slovensko javnost. Predsednik slovenske vlade avstrijskemu kanclerju – v skladu s sklepom slovenske skupščine – predlaga, naj Avstriji ne napolnijo omenjenega jezera, dokler ne bodo pojasnjena vsa odprta vprašanja v zvezi z obratovanjem hidroelektrane.

Branko Podobnik

SAK še naprej tretji!

Slovenski atletski klub je v nedeljo v Trnji vasi premagal moštvo FC Šentvid z 1 : 0 in tako še naprej zaseda tretje mesto na lestvici koroške lige. Smolo pa so ta vikend imeli Selani, ki so na domačem terenu pred skoraj 600 gledalci podlegli vodeči Šmarjeti z 1 : 2. Nesreča pa je bila kar dvojna, saj so si en zadelek dali kar sami. Več preberite na 12. strani!

**Dober večer, sosed!
Guten Abend, Nachbar!**

v sredo, 24. oktobra
v Dobrli vasi
v kulturnem domu ob 20.00

v četrtek, 25. oktobra
na Radišah
v kulturnem domu ob 20.00

v Borovljah
pri Cingelcu na Trati ob 19.30

v Svečah
pri Adamu ob 20.00

v Železni Kapli
v farni dvorani ob 20.30

Vabijo domača slovenska kulturna društva
ter vsi nastopajoči

O politiki do Slovencev

(Nadaljevanje s 1. strani)

nih ocen glede sedanje politike slovenske vlade do Slovencev v zamejstvu. Predstavnik Socialistične stranke Slovenije sta poudarila, da bodo poslanci SSS v slovenski skupščini sprožili vprašanje o vladni politiki do koroških Slovencev ter da se SSS ne more strinjati s forsiranjem enega in zapostavljanjem drugega dela slovenske narodnosti skupnosti na Koroškem. Žakelj in Smole sta tudi odločno zavrnila vse trditve nekaterih članov slovenske vlade, po katerih bi prejšnja oblast v preteklih letih finančno bolj podpirala ZSO. Obe delegaciji sta bili v razgovoru tudi enotnega mnenja, da bi pri podporah matic Slovincem v zamjstvu nasploh moralo priti do transparentnosti ter da Slovenija pri tem nima kaj prikrivati.

Ivan Lukan

Zeleni proti...

(nadaljevanje s 1. strani)

njanja slovenske narodnostne skupnosti z manjšinsko politiko deželnega glavarja".

„Zato se ne strinjamo, da v tem trenutku vabimo na obisk dr. Haiderja“, je rečeno v tiskovni izjavi Zelenih Slovenije, ki ob tej priliki tudi poudarjajo, da ob morebitnem Haiderjevem obisku nočejo sodelovati.

„Prenovitelji“ z novim imenom

Delegati ZKS-Stranke demokratične prenove bodo na svojem kongresu v soboto, dne 27. oktobra v Novi Gorici poleg sprejetja kongresnih dokumentov in izbora novega predsednika stranke (kandidat je dr. Ciril Ribičič) odločali tudi o novem imenu stranke.

Končno jasno! Karel Smolle „pooblaščenec“

Konec večtedenskih nasprotujočih si vesti okrog odhajajočega poslanca državnega zbora Karla Smolleja! Slovenska vlada ga je na svoji seji dne 18. oktobra imenovala za „pooblaščenca biroja Republike Slovenije na Dunaju“ in ne za ambasadorja, za katerega se je Smolle pred nedavnim predstavil avstrijski javnosti. Kot pooblaščenec ima Smolle približno enak status kot dr. Peter Millonig v Washingtonu. Predstavnosti v Washingtonu in na Dunaju zaradi mednarodnih zadržkov še ne bosta imeli konzularno-diplomatskega značaja. Kot nam je bilo sporočeno iz zunanjega ministristva v Ljubljani, sta se oba pooblaščenca slovenski vladi sama ponudila.

Kučan: „Slovenija se ne bo odpovedala skrbi in odgovornosti za Slovence!“

To je v uvodni in sklepni besedi ob srečanju s predstavniki koroških Slovencev – ZSO so zastopali predsednik dipl. inž. Feliks Wieser, dr. Janko Malle, dr. Vladimir Wakounig in Janez Wutte-Luc – pretekli teden v Ljubljani poudaril predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan.

Pogovor, katerega so se v imenu Republike Slovenije poleg Kučana udeležili še člani predsedstva dr. Dušan Plut, dr. Matjaž Kmecl, akademik Ciril Zlobec, podpredsednik slovenske skupščine Vitodrag Pukl, minister za Slovence po svetu dr. Janez Dular, akademik dr. Bogo Grafenauer ter novi generalni konzul v Celovcu Marjan Majcen, je tekel pred ozadje politične situacije po volitvah v Avstriji, nemško-nacionalnega praznovanja ob sedemdesetletnici plebiscita na Koroškem, nestrpnih izjav koroškega deželnega glavarja Haiderja na račun koroških Slovencev ter tudi različnih pogledov na manjšinsko politiko obeh osrednjih organizacij na Koroškem.

Po stališču predsednika NSKS dr. Matevža Grilca, je predsednik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser orisal politično situacijo na Koroškem in dejal, da je z nastopom Haiderja „nemški nacionalizem postal uradna koroška politika“. Opisal je pritiske, „najhujše zadnjih deset let“, na vse tiste, ki se niso hoteli udeležiti proslave ob 70. obletnici koroškega plebiscita 10. oktobra v Celovcu.

Nasproti enostranski politiki nove slovenske vlade do koroških Slovencev, ki zaradi ideološke usmeritve zapostavlja del narodnostne skupnosti, je Wieser postavil kot

Koroške Slovence je treba obravnavati kot celoto, izhodišča in temeljna smer Slovenije v odnosih do njih se niso v ničemer spremenila. Skrb za slovensko narodnostno skupnost pa ni v pristojnosti enega samega organa, ni stvar ministristva, temveč je to vprašanje celotne slovenske oblasti, politike, gospodarstva in kulture!

protiutež politiko republike Avstrije, saj ta slovenski narodni skupnosti priznava več pluralnosti kot sedanja slovenska vlada. Dejaj je, da taka stališča slovenske vlade povzročajo dodatne konflikte in razdor med koroškimi Slovenci. S tem v zvezi je predsednik ZSO tudi poudaril, da sedanji koordinacijski odbor, ki ga slovenska vlada sprejema kot edinega „trdnega“ sogovornika, ni predstavniško telo koroških Slovencev, marveč enostranski organ, ki ne zajema precejšnjega dela slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

Wieser je ministru za Slo-

vincu po svetu dr. Janezu Dularju ponovno očital izjavo o „nezanesljivih Slovincih“, včlanjenih v avstrijskih strankah. Dular je v svoji repliki pravilnost tega očitka le še potrdil, saj je ponovno govoril o sumu, da se bodo ti Slovenci ravnali po navodilih vodstva svojih strank.

Wieser je tudi odločno zavrnil vse trditve, da je bila ZSO v preteklih letih od prejšnje slovenske oblasti privilegirana in poudaril, da je v nasprotju z NSKS vzdrževala vrsto narodnopomembnih inštitucij in organizacij. S tako polemiko brez osnove namreč slovenska vlada daje

Haiderju možnost očitkov, katerih se vedno poslužuje, kadar govori o ZSO kot organizaciji partizanščine in komunizma. „Antifašizem je sestavni del politike moje organizacije... je dejal Wieser in poudaril, da nobena sprememba v slovenski politiki ZSO ne more odvrniti od tega.

Glede konceptualnega razhajanja med osrednjima organizacijama koroških Slovencev pa je Wieser predlagal, da bi obe organizaciji našli rešitev v minimalnem skupnem narodnostnem programu, „saj bomo sicer vsi Slovenci kot narod plačali preveliko ceno“.

Po nastopu ministra dr. Janeza Dularja, ki je pojasnil stališče slovenske vlade do nekaterih spornih vprašanj ne da bi pri tem spremenil že znano linijo, je v odkrit pogovor posegel tudi član predsedstva Republike Slovenije dr. Matjaž Kmecl. Izrazil je svoje razumevanje za razlike, saj se vsi zavzemamo za pluralno družbo, toda poudaril je, da strankarsko razbijanje ni v prid uresničevanju osnovnega cilja – preživetja o sporih glede zastopstva koroških Slovencev pa je dejal, da naj bi vse politične organizacije koroških Slovencev še enkrat poskusile predložiti svoje predloge, kako naj bi funkcioniralo neko skupno koordinacijsko telo. Trezno in pomirljivo je diskutiral tudi akademik Bogo Grafenauer, ki je dejal, da je problem koroških Slovencev, da so soočeni s krčenjem trdnega narodnega jedra, zapiranjem v lastno substanco in z iskanjem širšega tudi političnega okvira, ki bo širokemu krogu dajal zavest, da je zastopan v koordinacijskem odboru.

Predsednik predsedstva Slovenije Milan Kučan

Predsednik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser

KOMINTEAR

dr. Kristijana Schellandra

STRAŠILA

primeri: Mednarodna banka za vzhodno Evropo, za katere sedež se je potegoval Dunaj, se je naselila v Londonu; stalni sekretariat Konference za varnost in sodelovanje v Evropi, za katerega se je avstrijsko glavno mesto prav tako potegovalo, pa bo verjetno v Pragi.

Za to obstaja zagotovo več vzrokov. Ker je nasprotje Vzhod – Zahod

praktično prenehalo, tudi nekdanji „posredniki“ in „mostovi“ med blokoma ne morejo več igrati tiste pomembne vloge kot v času hladne vojne in njihova vloga se bo v bodoče bolj omejevala na njihovo lastno politično ter gospodarsko težo in pomembnost.

Toda Avstrija je tudi sama odgovorna za precejšen del vzrokov, ki manjšajo ugled in težo naše države v mednarodnem okolju. Strašila, ki jih mednarodni javnosti nekateri postavljajo, učinkujejo.

Eno takšnih strašil je brez dvoma osamljeni mož v Hofburgu, ki je brez dvoma eden bistvenih razlogov za določen bojkot Avstrije. Temelj za to je sam položil že v času svojega predsedniškega volilnega boja s tem, da je „pozabil“ zgodovino in lastno vlogo v času nacizma. Nazadnje pa se je „izkazal“ z dvomljivim obiskom pri iraškemu blaznežu

Sadamu Huseinu (četudi je bil rezultat obiska za avstrijske talce brez dvoma odrešilen, ni pa koristil mednarodni solidarnosti in talcem iz drugih držav), ali pa z nekaterimi izjavami o avstrijski nevtralnosti.

Drugo strašilo te vrste pa je koroški glavar iz Medvedjega dola, katerega – po oceni znanstvene študije – rjavo obarvani vokabular, izjave o avstrijski naciji in nevtralnosti ter ne nazadnje tudi njegova manjšinska politika v očeh mednarodne javnosti prav tako kontraproduktivno vplivajo na avstrijsko „zrelost za Evropo“.

Končno je Avstrijsko prebivalstvo seveda tudi samo odgovorno za mednarodni ugled svoje države. Dokler namreč pri volitvah ne bo pospravilo z omenjenimi strašili, se ne sme čuditi, če nas pomembni tuji partnerji ne bodo upoštevali tako, kot bi si to želeli.

Po intervjujih s predsednikom Peterletom in nekaterimi slovenskimi ministri nadaljujemo z obravnavanjem politične scene v Sloveniji.

Nova slovenska vlada nima opravka samo z „navadno“ opozicijo, kakršna poznamo v vseh večstrankarskih sistemih, temveč s posebno obliko opozicije, tako imenovano „vlado v senci“, ki v Sloveniji deluje že nekako dva meseca. Po izjavah njenih eksponentov (ministrov) ta nima namena onemogočiti in ovirati delo na demokratičnih volitvah izvoljene nove vlade, svojo glavno vlogo pa vidi v dosledni opozicijski politiki. Vsakega uradno imenovanega ministra tako rekoč spremlja senca, ki njegovo delo preverja in vrednoti in tudi nakaže alternative za reševanje problemov. S šefom „vlade v senci“ Emilom Milanom Pintarjem se je o njenem smislu in načrtih pogovarjal naš sodelavec Jože Rovšek.

„V imenu skoraj polovice volilcev“

Tovariš Pintar, izhajate iz politične strukture, ki je bila na oblasti do aprilskih volitev. Kako bi lahko odgovorili na očitke, ki bodo po vsej verjetnosti izhajali iz te hipoteze?

Seveda sem bil ves čas v stranki, ki je nekaj časa nosila naziv Zveza komunistov, kasneje Stranka demokratične prenove, vendar sem v tej stranki dolgo časa veljal za opozicionalca, zmerjali so me s socialdemokratom. Sedaj sem predstavnik te stranke v parlamentu, na volitvah sem bil neposredno izvoljen kot delegat ZKS-SDP za Gorenjsko. Mislim, da ni res, kar nekateri trdijo, da sem v napačni stranki, ker je treba demokracijo razvijati predvsem znotraj, to pa je tudi moja sedanja opcija. Če bi ta stranka zmagala na volitvah, bi si prizadeval, da bi nadaljevala s procesom demokratizacije. Če pa bi se oklepala metod, ki jih je uporabljala tudi še sedemdeseta in celo osemdeseta leta, da ne govorim o prejšnjih boljševiških časih, bi jo jaz verjetno zapustil. Tako pa ni nobenega razloga za to in mislim, da so razna natančevanja, da izsiljujem, špekuliram, seveda smešna. Pričakujem, da bo ta stranka programsko gledano krenila bolj proti levemu centru in v socialdemokracijo, če tako rečem, in seveda v tem smislu tudi delovala.

Iz kakšnih nagibov je prišlo do formiranja vlade v senci, kdo jo sestavlja in kakšen je njen program?

Glejte, že vsa leta nekateri nismo bili zadovoljni s situacijo, kakršna je bila v Sloveniji. Ker sem se ukvarjal z razvojnimi problemi, me je posebej prizadevalo, da je monopol ene stranke – ne govorim o ideologiji, temveč o enostrankarskem sistemu – ves čas silil ne le v smer neke vrste korumpiranosti, ampak tudi v to, da je stranka bolj spoštovala pripadnost kot sposobnost. Zaradi tega je stalno izključevala precejšno število intelektualcev in jim onemogočala, da se uveljavljajo. Poznam celo vrsto kolegov, ki so tudi iz teh razlogov opu-

stili prizadevanje in se nekako umaknili vase ali pa celo zapustili Slovenijo – zlasti nekateri intelektualci, znanstveniki. Sedanji obrat v Sloveniji pa grozi, da se bo to nadaljevalo tako, da se je oblast premaknila, kot rečemo, z leve na desno nogo. Glede očitkov, češ kaj se komunisti zdaj greste, saj ste bili 45 let na oblasti, moram reči, da zame to ne velja in da sem bil v parlament izvoljen enako kot vsi drugi, morda celo bolj neposredno, saj je Stranka demokratične prenove edina sprejela princip, da so v parlament izvoljeni tisti, ki dobijo največ glasov na neposrednih volitvah in ne kot nekateri poslanci drugih strank, ki so, recimo, dobili minimalno število glasov, vendar so zaradi strankinega ključa prišli v igro.

Iz strahu, da se situacija ne bi ponovila, in zaradi splošne slovenske ocene, da se začne neka hitra klerikalizacija dogajanja, se mi je zdelo potrebno, da se organizira tudi levo krilo. Mi smo v parlamentu sicer prisotni, tako levo kot desno krilo, vendar vladni nivo sestavlja samo vladna koalicija. Da bi ji ustvarili dostojnega sogovornika – nikakor ne pretendenta na oblast, saj nimamo želje, da bi jo z njo delili ali celo zanjo konkurirali, vendar, da bi ji organizirali sogovornika, da ne bi bili samo posamezniki nasproti tej vladi –, smo želeli organizirati levo krilo. Vlada v senci je pravzaprav organizacija, če smem tako reči, neke vrste strokovnjakov, ki naj bi nastopali v interesu tistih 45% volilcev, ki niso glasovali za DEMOS, ki pravtako živijo v Sloveniji, ki so preko svojih poslancev sicer prisotni v parlamentu, vendar izven parlamenta niso organizirani in so mnogokrat potisnjeni na rob oz. v margino.

Predsednik Peterle je izjavil, da bi sodeloval z vami – gre za nekakšno sofinanciranje vlade v senci, za prostorske zadeve, delno financiranje tajnice – če se mu opravičite. S čim ste se „pregrešili“?

Emil Milan Pintar

je bil rojen leta 1944 na Poljanah nad Škofjo Loko. Gimnazijo je končal v Škofji Loki, v Ljubljani pa je leta 1967 doštudiral filozofijo in sociologijo. Po tem se je ves čas ukvarjal predvsem s problematiko znanosti, tehnologije in kasneje razvoja. Bil je direktor projekta „Slovenija 2000“, ki je bil pravzaprav prvi reformni projekt izjemnega obsega in tudi pomena v Sloveniji, in v katerem je že leta 1981 postavil zahtevo po pluralistični družbi. V ta projekt so bili vključeni vsi vodilni intelektualci tistega časa, ne glede na to, da jih je bilo morda kar ena tretjina v opoziciji glede na takratno vladno in partijsko strukturo.

Ne, to je izpeljava zadeve na neka marginalna vprašanja. Ob formiranju smo bili nekako napadeni, češ kaj se greste, kaj komunisti sploh hočete, čeprav bi rad poudaril, da se v tem smislu ne čutim komunističnega boljševika, ker nikoli nisem bil, in tudi v stranki nisem imel nobene funkcije, sem le človek, ki poskuša odprto, svobodno levo misliti, v intervjuju za televizijo pa sem, ko so me vprašali, zakaj hočemo naprtili nove stroške, izjavil, da mi v tej vladi v senci delamo zastoj, volontersko, da pa seveda nastajajo neki minimalni stroški, vendar so tako minimalni, da, če bi nam vlada dala samo denar, ki ga troši po nepotrebnem – pri tem sem omenil Peterletovo potovanje v Ameriko, ko se je, kot smo slišali, kot strankarski človek šel zahvalit nekim grupacijam slovenskih emigrantov, definiral pa ga je v bistvu kot državno potovanje in ga organiziral na drag način, torej samo razliko med to drago in najcenejšo možno varianto –, bi lahko s tem poslovali vse leto. Kar zadeva prostore, sem mu poslal pismo, v katerem sem mu predlagal, da bi se naša vlada iz „estetskih razlogov“ izselila iz prostorov kluba Stranke demokratične prenove in se s tem od nje prostorsko osamosvojila, kar bi bilo morda dobro tudi zanj in ne samo za nas.

Peterle je potem zajedljivo odgovoril, da je moja informacija o tem, kako je šel na drago varianto potovanja, neresnična, da zahteva opravičilo. Če se bo izkazalo, da je moja informacija, ki sem jo dobil iz njegovih krogov, netočna, sem se mu seveda pripravil javno opravičiti, vendar mislim, da to ni glavni vzrok. Problem je v tem, da mora biti v normalni večstrankarski deželi legalna tako vlada kot njena opozicija in razvojna politika je lahko samo rezultanta dobre vlade in dobre opozicije, ne pa zapiranja. Ta opozicija ima več funkcij, od tega, da angažira drugo polovico intelektualnega potenciala, do tega, da opravlja neke vrste javni nadzor nad samovoljo vladnih postopkov v fazi, pre-

den sploh pridejo v skupščino, ki opravlja le nadzor na parlamentarnem nivoju. Cela vrsta postopkov pa je delovnih, operativnih, ki sploh ne pridejo do parlamenta. In pri tem prav tako vlada potrebuje drugo stran.

Kateri so vaši glavni očitki tej vladi in kakšne rešitve bi v tem trenutku predlagali?

Mislim, da je ta vlada mešanica dveh principov. Po eni strani je Peterletu uspelo sestaviti, pridobiti vrsto dobrih strokovnjakov. Pri tem mislim na ljudi, ki pokrivajo zlasti gospodarski resor, kot so Jože Mencinger, Matija Malešič, Marko Kranjec, Lojze Janko in še nekatere osebnosti v vladi, ki so zelo pozitivne. Po drugi strani pa mislim, da je ta vlada v fazi sestavljanja seveda morala plačati precej težko ceno za predvolilne napore in uspehe in je zato nekatere resorje pokrila z ljudmi, ki so sporni, ki so v teh 100 dneh pokazali, da posla ne obvladajo, da se ne znanjo obnašati, da na nek način pomenijo nižji nivo slovenske politike, kot smo jo imeli v preteklosti.

Ste lahko bolj konkretni?

Mislim, da pri tem vsi Slovenci vemo, za koga gre. Če nekdo javno izjavi, da Slovenci iščejo novega gospodarja, ker so preobjudeni svobode, če drugi pravzaprav ne ločijo osnovnih stvari, potem vemo, za kaj gre. Ne bi hotel biti oseben. Poskušam biti korekten. Pri tem je seveda naš prigovor, da naj vlada vendarle poskuša ravnati drugače, da je čas predvolilnih bojev mimo, da so zmage jasne, naj gre v korekcije, naj svoje resorje, tam kjer je šibka, boljše pokrije.

Kateri so programsko gledano naši očitki? Zelo preprosto: nasploh mislimo, da je gospodarski sektor zanemarjen ne glede na to, da je pokrit z dobrimi ljudmi, da se vlada v skrbi za svoj politični renome nagiba k medijskim dogodkom, da pretirava z urgentnostjo nekaterih aktov, po drugi strani pa zamuja. Da sem konkreten: popolnoma nepotrebno v

prvi plan sili celo vrsto vprašanj okrog moratorija sečnje v gozdovih, vprašanje lastnine političnih strank, itd. itd. Pri predlogu zakona o tisku ni samo problem, da prehitava, ampak napačno pojmuje zadeve.

Tudi za vprašanja okrog pravnih maš vladi očitamo, da gre za pretiravanje. Mi ji očitamo, da ne zna dobro ločiti, kdaj gre za zadeve vlade kot državne institucije in kdaj za strankarske zadeve, kdaj so potovanja v interesu strank, ki sestavljajo vlado in so sprejemi strankarski, kdaj pa so potovanja in sprejemi vladni.

Na gospodarskem področju ji očitamo vsaj tri stvari, ki jih v tem času ni dovolj dobro opravila. Prvič, ni blokirala odtoka slovenskega kapitala v Beograd in v tujino. Morala bi zaustaviti sistem obveznega bančnega depozita v Narodni banki. Drugič, morala bi se bolj zavzemati za zmanjšanje zveznega proračuna in za manjše zajemanje zvezne vlade pri direktnih virih, in tretjič, menimo, da mora postaviti račun federaciji za kapital, ki je bil v zadnjih desetih letih vložen v podjetja v drugih republikah in zahtevati lastništvo tega kapitala, zato da iz njega izide tudi pravica do soupravljanja teh podjetij. Mislim, da bi vlada morala, a ne upa, postaviti vprašanje vsaj 5000 Slovencev, ki imajo razmeroma pomembno lastništvo izven Slovenije, ki je sedaj sporno. Pri tem mislim zlasti na Istro. O tem problemu vlada ne upa v razgovor s hrvaško Tjudmanovo HDZ, ker z njo pač politično paktira, je pa to državno in ne strankarsko vprašanje. Poleg tega vlada popolnoma netaktično odpira nekatera vprašanja vračanja lastnine nekdanjim lastnikom. Mi temu ne nasprotujemo, vendar je s tem razburila nekaj duhov, spustila duha iz steklenice, ki ga bo izjemno težko obvladovati, kajti popravljanje nekkih krivic je zelo hitro lahko ali ustvarjanje novih ali pa vodi v ekonomske nesmisle, kot je npr. drobitev obdelovalne zemlje.

Mi se bojimo, da ta njena filozofija vračanja zemljišč lahko pomeni prenos ogromnega dela obdelovanih zemljišč na nekmete, neobdelovalce, da pomeni drobitev zemljišč, gozdov, kar bo uničilo sistem gozdnih cest, eksploatacijo itd., pri tem pa vlada ponovno špekulira s cerkvijo kot največjim lastnikom na Slovenskem. Skratka, to so vprašanja, okrog katerih bi mi želeli mnogo realnejšo, manj politično razpravo. Poleg tega pa vlada prvič, ni zagotovila denarja za tehnološko in izvozno uspešne projekte, neglede na to, ali gre za podjetja ali za posameznike, zasebnike, ki jih je pustila na cedilu, in drugič, ni odprla možnosti gospodarskega sodelovanja s tujino. Skoraj vsa njena potovanja doslej so predvsem politična, zahvalna potovanja, za katere gospod Peterle trdi, da se bo zanje že

(dalje na 4. strani)

„V imenu ...“

(nadaljevanje s 3. strani)

kasneje izkazalo, da je to začetek prijateljstva, ki bo rodilo tudi ekonomske uspehe, vendar jaz to stvar ocenjujem malo drugače.

Vprašanje italijanske narodne skupnosti na Primorskem je po izjavah Franca Jurija, člana vaše skupine, prenapihnjeno. Zunanji minister Rupel pa je z izjavo na tiskovni konferenci o tem, kaj je rekel italijanski konzul v Kopru, zadevo celo internacionaliziral. Kaj menite o tem?

Predvsem bi rad poudaril, da je vprašanje manjšin v Sloveniji sestavni del vprašanja o tem, kako se bo oblikovala bodoča Jugoslavija. Zame je nesporno dvojje: prvič, da mora Slovenija preiti v naslednjo fazo suverenosti in avtonomnosti in zgraditi nadaljnjo stopnjo svoje državnosti. Tu gre za proces, ki je zgodovinsko dolg, saj ga lahko štejemo vsaj od leta 1800 in nekaj dalje, od Napoleona pa do partizanstva leta 1941, ki je zame pomembna stopnja v razvoju slovenske državnosti, ki pa zdaj neupravičeno doživlja neko povsem negativno obeležje. Ko se pogovarjamo okrog tega, natančno vemo, da v Franciji obstaja temeljna razlika med Petainom in De Gaulleom. Ne glede na to, da je bil Petain narodni heroj iz prve vojne, zaradi sodelovanja z nacističnim okupatorjem nima enega samega spomenika in nobena ulica ni poimenovana po njem.

Proces mora teči naprej. Naraščanje slovenske suverenosti se mora kazati v oblikovanju republiške države in mora hkrati zagotoviti avtonomijo oz. prostor za normalen razvoj vseh manjšin v Sloveniji.

Rekli ste avtonomijo?

Da, avtonomijo vidim v pravici, da nek narod sam odloča o svoji organiziranosti, o svoji razvojni politiki itd., kar pa nič ne pove o tem, ali se je vključil v to jugoslovansko konfederacijo ali ne.

Znotraj tega je treba popolnoma jasno dopustiti tudi prostor za razvoj in zagotovitev pravic narodnostnih manjšin. Jasno pa je, da je slovenska zunanja politika v tem trenutku, milo rečeno, nerodna. Po eni strani gre za udinjanje precej jasnim klerikalno obarvanim, v nekaterih primerih tudi zelo jasno belogardistično definiranim emigrantskim skupinam. Pri tem bi rad poudaril, da niso vse emigrantske skupine take in da seveda, ko gre za vero, ostro razlikujem med religioznostjo in klerikalnostjo. Gospod Rupel je ob tem vprašanju pravzaprav pokazal, da nima pravega občutka. Povezuje se z Anglijo in ZDA, doma pa ne najde pravega razmerja.

Osebnostno mislim, da je italijansko nezadovoljstvo z gospodom Rupelom dokaj upravičeno. On je, ko gre za ta vprašanja, predvsem slon v

trgovini s porcelanom.

Na Koroškem prihaja pod pritiskom nove vlade (Peterle, Rupel, Dular) do prisilnega poenotenja, ki se kaže skozi favoriziranje desnice in zapostavljanje levice. Pri tem se očitno ne upošteva pluralna danost med koroškimi Slovenci. Ste s tem seznanjeni?

Da, mislim, da je ta vaša ocena razmeroma točna in se veže na tisto mojo oceno, ki sem jo izrekel že prej, da obstaja cela vrsta vprašanj, ki so v Sloveniji vladna, ne pa še skupščinska, in prav zato tudi mi na levem krilu potrebujemo neke vrste paravladno povezovanje in organiziranje, da bomo lahko šli v dialog že na tej stopnji, kajti ko pride zadeva v skupščino, je dialog sicer normalen, toda včasih tudi že zamujen. Zato seveda mislim, da ta vprašanja zahtevajo ali na nek način paralelnost v obravnavi na vladnem nivoju ali pa morajo postati skupščinska. Strinjam se s stališčem, ki ga je izrekel predsednik prenoviteljev dr. Ciril Ribičič, mislim pa, da je to seveda tudi širše mnenje, mi pa smo ga nekako poskušali tudi inavgurirati s tem, ko smo ustanovili skupščinsko komisijo za tako imenovani vseslovenski kongres, ker to ne sme biti vladna, ampak skupščinska zadeva in mora biti stvar vseh strank, ne pa vladne koalicije.

V zvezi s Slovenci v zamejstvu smatram za potrebno predvsem, da le-ti ne vzdržujejo stikov samo z vladnimi centri, ampak zdaj, ko smo formirali to vlado v senci, tudi z nami, kar pomeni, da se potem seveda mnogo lažje oblikujeta oba aspekta zadeve; desni, ki ga v tem trenutku pokriva vladna koalicija, in levi, ki je vsaj deloma organiziran v vladi v senci.

Ste v teh dveh mesecih, kolikor je vlada v senci formirana, že opazili kakšne uspehe vašega delovanja?

Težko govorimo o konkretnih uspehih, prav gotovo pa smo tudi mi s svojim delovanjem prispevali k nekaterim korekcijam, ki jih je vlada pri svojem delovanju že sprejela. Naj omenim le tri: na področju gospodarstva se je odločila za 16 oz. 20 % stimulacijo izvoza, kar zahtevamo že ves čas, jasno je izjavila, da ne bo vračala lastnine, zlasti zemlje tujcem, in spreminjati je začela strategijo razvoja cestnega prometa oz. graditve cestnega omrežja. Vplivamo na realnejše odločitve v znanstveni politiki, v kulturi (zakon o RTV) itd. in še bi lahko našteval. Težko je oceniti naš delež pri tem, nekateri ga bodo celo zanikali, iz osebnih stikov pa vem, da ni zanemarljiv. Pripravili smo posvet in komentar k zakonu o privatizaciji podjetij in vem, da vladne ljudi zelo zanimajo naše pripombe in predlogi itd.

HEUTE IM

SLOVENSKI VESTNIK

Die Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/innen

„Dober večer, sosed! – Guten Abend, Nachbar!“

Morgen, Donnerstag, dem 25. Oktober 1990, am Vorabend des österreichischen Staatsfeiertages, finden in Ferlach/Borovlje, Suetschach/Sveče, Eisenkappel/Železna kapla und Radsberg/Radiše die bereits traditionellen zweisprachigen Veranstaltungen unter dem Motto „Dober večer, sosed! – Guten Abend, Nachbar!“ statt.

Die Veranstaltungen bilden einen Beitrag der Kärntner Slowenen zur besseren Verständigung zwischen der slowenisch- und deutschsprachigen Bevölkerung in den betreffenden Gemeinden und sollen eine positive Signalwirkung für das Zusammenleben der Volksgruppen im gesamten zweisprachigen Gebiet ausstrahlen.

Das slowenische Parlament entscheidet über endgültige Politik gegenüber Kärntner Slowenen

Die endgültige Strategie der Politik gegenüber den Slowenen in Österreich, Italien und Ungarn werde vom Parlament der Republik Slowenien festgelegt werden, erklärte anlässlich eines Besuches einer Delegation des Zentralverbandes slowenischer Organisationen in Kärnten der Vorsitzende der Parlamentskommission für internationale Beziehungen Matjaž Sinkovec.

Die Kommission wird noch im November zusammentreten und ein Grundsatzpapier zu dieser Frage erarbeiten, wobei auch die beiden Zentralorganisationen der Kärntner Slowenen angehört wür-

Scharfe Proteste gegen Besuch von LH Haider in Slowenien

Die Einladung des slowenischen Regierungschefs Lojze Peterle an den Kärntner Landeshauptmann Jörg Haider zu einem offiziellen Besuch am 9. November in Ljubljana hat in Slowenien erste scharfe Proteste ausgelöst.

In einer von Dr. Dušan Plut und Peter Jamnikar unterzeichneten Erklärung wird von den Grünen Sloweniens festgestellt, daß man entschieden gegen die Einladung an Haider zu einem offiziellen Besuch in Slowenien sei. In der Presseaussendung wird daran erinnert, daß Haider besonders im Nationalrats-Vorwahlkampf gegen die Minderheit gerichtete Standpunkte vertrat und seine Ablehnung einer Vertiefung des Prozesses der Zweisprachigkeit auch zum Hungerstreik zweier Mütter geführt habe.

Alpen-Adria-Sonderzug nach Opatija

Die österreichisch-jugoslawische Gesellschaft Kärnten führt vom 9. bis 11. November 1990 erstmals einen direkten Sonderzug von Klagenfurt/Celovec über Villach/Beljak, Ljubljana nach Opatija. Der moderne Reisezug führt neben einem Buffetwagen auch einen Tanzwagen mit und garantiert somit eine vergnügliche Reise.

den, wurde in Ljubljana betont. Die vom Parlament der Republik Slowenien festgelegten Grundsätze der Politik gegenüber den slowenischen Volksgruppen in Österreich, Italien und Ungarn werden dann auch von der slowenischen Regierung zu beachten sein, wurde von Sinkovec betont.

Wie bereits mehrmals berichtet, gibt es innerhalb der Regierung Sloweniens Ansätze einer ideologisch ausgerichteten Politik nicht nur gegenüber den Kärntner Slowenen, sondern auch gegenüber den Slowenen in Italien. Diese einseitige Politik stößt bei beiden Volksgruppen und

Desweiteren wird angeführt, daß die Nichtteilnahme der Kärntner Slowenen an den Feiern zum 70. Jahrestag der Volksabstimmung ein unzweifelhaftes Zeichen dafür ist, daß die slowenische Volksgruppe in Kärnten die Minderheitenpolitik Haider ablehnt.

Abgelehnt wird die Einladung Haider nach Slowenien auch von der Sozialistischen Partei Sloweniens, welche diese Einladung als vollkommen unverständlichen Akt Peterles kritisiert.

Nach einer vor wenigen Wochen von der slowenischen Jugendzeitschrift „Mladina“ durchgeführten Umfrage zählt Haider neben dem Serben-Führer Milošević zu jenem Personenkreis, deren Besuch in Slowenien nicht erwünscht ist.

Auskunft und Anmeldungen: ÖJG-Kärnten, Karfreitstraße 1, 9020 Klagenfurt, Tel. 51-18-53 oder bei den „Reisebüros am Bahnhof“ in Klagenfurt, Villach und Spittal/Drau.

Kulturhaus öffnet mit dieser Veranstaltung all jenen seine Tore, die offen für eine Begegnung bzw. Zusammenarbeit mit dem Nachbarn slowenischer Zunge eintreten.

„Dober večer, sosed! – Guten Abend, Nachbar!“ beginnt im slowenischen Kulturhaus in Tratten/Na Trati um 19.30 Uhr, im Kulturhaus am Radsberg/Radiše und Suetschach/Sveče um 20.00 Uhr und in Eisenkappel/Železna kapla im Pfarrsaal um 20.30 Uhr. Veranstalter sind die jeweiligen örtlichen slowenischen Kulturvereine.

auch in Slowenien selbst auf starken Widerstand.

Auch der Präsident der Republik Slowenien hatte erst kürzlich die slowenische Regierung daran erinnert, daß nicht sie alleine die Sorge und Verantwortung für die slowenischen Volksteile außerhalb der Republiksgrenzen trage.

Eltern-Protest gegen Angriffe des KHD

Die Elternversammlung an der neuen zweisprachigen Handelsakademie in Klagenfurt/Celovec weist in einer einstimmig beschlossenen Erklärung die in einem Postwurf des „Kärntner Heimatdienstes“ gegen diese neue Schule erhobenen Vorwürfe und unqualifizierten Angriffe mit aller Entschiedenheit zurück. Unterrichtsministerin Dr. Hilde Hawlicek und der Landesschulrat für Kärnten werden aufgefordert, die neue Schule vor diesen unqualifizierten Angriffen zu schützen und die notwendigen Schritte gegen die Verantwortlichen zu unternehmen. Der KHD hatte in dem Postwurf die zweisprachige Handelsakademie als gesetzeswidrig bezeichnet von gesetzeswidrigen Aufnahmepflichten geschrieben, sowie eine Unterschriftenaktion gegen die neue Schule gestartet.

Neue Bücher aus dem Hermagoras-Programm

In diesen Tagen ist im Hermagoras Verlag Josef Haslingers Novelle „Die mittleren Jahre“ als zweisprachige, deutschslowenische Ausgabe der Edition AUSTRIACA erschienen.

Noch vor dem 10. Oktober ist im Hermagoras Verlag die wissenschaftliche Studie „Valentin Podgorc und die Kärntner Volksabstimmung. Hermagoras: Die Entscheidung für Österreich“ erschienen, die vom Historiker Dr. Avgustin Malle erarbeitet wurde.

KULTURNE
NOVICE

CELOVEC. – V sredo preteklega tedna je bila v galeriji delavske zbornice otvoritev razstave „Die Frau im politischen Plakat der Sozialdemokratie/Ženska na političnem plakatu socialdemokracije“. V tej zvezi socialistične ženske vabijo vse, ki se za razstavo zanimajo in bi radi spoznali, kakšno vlogo so imele ženske v politiki socialdemokracije od leta 1914 dalje, tja do leta 1965. Razstava je odprta do 28. oktobra.

VELIKOVEC. – V okviru prireditvenega cikla na temo „Srečanje v oktobru“ sta v velikovski Jakobovi kapeli brala iz svojih del tudi Gert Jonke in Cvetka Lipuš. Prvi je navdušil predvsem z bogastvom svoje besedne igre, Lipuševa pa z globoko vsebinsko izpovedjo svoje lirike, ki jo je predstavila v obeh deželnih jezikih.

CELOVEC. – Še pred 10. oktobrom je v Mohorjevi založbi izšla znanstvena študija o „Valentinu Podgorcu in koroškem plebiscitu“ s podnaslovom „Mohorjeva: Odločitev za Avstrijo“. Delo je napisal zgodovinar dr. Avguštin Malle.

Pravtako v ediciji Austriaca Mohorjeve založbe je izšla dvojezična novela „Srednja leta“ avstrijskega avtorja Josefa Haslingerja. Prevod v slovenščino je opravil dr. France Vrbinč.

CELOVEC. – Arhiv Roberta Musila, hiša literature, vabi v četrtek, 25. 10. 1990, s pričetkom ob 18. uri na „Celovške oktobrske pogovore o literaturi in politiki“. V središču te prireditve, katero bo odprla zvezna ministrica dr. Hilde Hawlicek, bodo branja Kajetana Koviča („Ta hiša je moja svetopisemska dediščina“), Florjana Lipuša („Poglavje o zemlji in vseh drugih zemljah“), Fulvia Tomizze („Identifikacija z mejo“) ter Janka Messnerja („Koroški triptih“). Hkrati bo prireditve služila tudi predstavitvi knjige „Kärntner Triptychon“ Janka Messnerja (besedilo) in Hansa Piccottinija (slike). Na ogled pa bodo tudi originalni Piccottinijevih slik. Vstopnine ni.

NEW YORK. – V torek je umrl Art Blakey, svetovno znani bobnar, ki si je ustvaril ime predvsem na področju jaza. Poleg Dizzy Gillespieja je sodil med redke izjeme veterana jaza, ki so nastopali tudi še v tej starosti. Blakey je zaslovel s svojo skupini „Jazz Messengers“, ki jo je ustanovil leta 1954 in iz katere je izšla vrsta mojstrov jaza.

Največ učencev glasbene šole se uči klavir. Slika: Mohar

Rekordno število

Uspešno delo Glasbene šole na Koroškem se odraža tudi v povečanem vpisu za šolsko leto 1990/91. Tako naša glasbena šola javlja rekordno število 327 učencev, kar je za 19 učencev več kot lansko leto, temu številu pa je seveda treba prišteti tudi še skoraj 50 otrok, ki v otroških vrtcih v Škofičah, Sentprimozju, Sentjakobu in Celovcu ter v Mladinskem in Slomškovem domu obiskujejo malo glasbeno šolo, ki uporablja Orffov instrumentarij z gibom in petjem.

Največ učencev Glasbene šole na Koroškem se je vpisalo za učenje klavirja (109), sledita pa kljunasta flavta (58) in kitara (51). Zelo je tudi razveseljivo, da se je kar 14 učencev vpisalo za učenje citer, medtem ko so se v zborovodsko šolo letos vpisali štiri. Prav v rekordnem številu vpisov se zrcali tudi potrjuje, da je slovenska glasbena šola uspela utrditi svoj ugled, ki si ga je med drugim pridobila tudi z uspehi svojih učencev na deželnih tekmovanjih učencev glasbenih šol.

Avstrijska čitalnica

Sam avstrijski zunanji minister Mock je odprl avstrijsko čitalnico v prostorih mariborske univerzitetne knjižnice. Po njegovih besedah naj bi ta bila izraz „odločnosti, da moramo navkljub vsem težavam ustvariti Evropo, v kateri se bodo narodi približe poznali, se zblížali, se bolj spoštovali in bolje sodelovali“. Tudi ravnatelj knjižnice dr. Bernarh Rajh je bil zadovoljen: „Pričenjamo uresničevati projekt, ki je potrditev naše volje, da tudi na tem koncu Slovenije vstopimo v nov skupni evropski dom.“

Zgodovinarji treh držav o dogodkih pred 70 leti

V založbi Leykam je pravkar izšla prva edicija znanstvenega cikla publikacij z geslom „Naša sodobna zgodovina“ pod naslovom „Ko je razpadala srednja Evropa“. Knjiga je bila predstavljena v Celovcu, izdala pa sta jo univ. docent dr. Stefan Karner in univ. doc. ddr. Gerald Schöpfer z graške univerze.

Med avtorji publikacije, ki vsebuje prispevke zgodovinarjev iz Avstrije, Italije in Jugoslavije, je tudi koroški Slovenec, zgodovinar in lingvist dr. Teodor Domej, ki v svojem prispevku kritično prikazuje dogajanje ob koroškem plebiscitu leta 1920 ter vlogo takratnega provizoričnega deželnega zbora nas-

Na te uspehe v letnem poročilu za leto 1989/90 opozarja tudi predsednik društva Joško Hudl, ki v tej zvezi še posebej poroča, da je glasbena šola v preteklem letu prejela višjo podporo iz sklada za manjšine pri Uradu zveznega kanclerja in od ministrstva za pouk, kulturo in šport. S tem denarjem je bilo mogoče zaposliti dva učitelja in pisarniško moč, kar je pripomoglo tudi k učinkovitejšemu delu.

Prav to pa je pripomoglo k uspehom, ki jih v letnem poročilu opisuje tudi pedagoški vodja Glasbene šole na Koroškem prof. Lovro Sodja: „Poleg številnih internih in javnih nastopov po vseh oddelkih, ki so se zvrstili okoli novega leta ter ponovno ob zaključku šolskega leta, lahko beležimo več uspešnih skupnih nastopov... Tretja udeležba na deželnem tekmovanju Koroške na celovškem konzervatoriju nam je prinesla popoln uspeh. Vseh šest sodelujočih učencev iz naše šole je prejelo nagrade – tri prve in tri druge.“

Prav take uspehe želimo glasbeni šoli, predvsem pa njenim učencem, tudi v letošnjem šolskem letu!

proti koroškim Slovencem pred in po plebiscitu.

Na predstavitvi knjige je bil posebno omenjen tudi prispevek ljubljanskega zgodovinarja univ. prof. dr. Janka Prunka na temo „Ustanovitev jugoslovanske države“.

O posledicah preobrata v srednji Evropi pred 70 leti s posebnim poudarkom na Avstrijo in Jugoslavijo najdemo v publikaciji še prispevke naslednjih avtorjev: Uwe Baur, Siegfried Beer, Emil Brix, Gerhard M. Dienes, Claudia Fräss-Ehrfeld, Jože Pirjevec, Wolfgang Seidl, Arnold Suppan, Eduard G. Staudinger ter Peter Treibenbacher. Knjiga stane 298 šilingov in je že v prodaji.

Več strokovne publike in prodaje

CELOVEC. – Sejemska direkcija v Celovcu je sporočila, da so na letošnjem strokovnem sejmu za ljubitelje jadrana in vodnih športov našli predvsem več strokovne publike. Pri tem poudarjajo, da je bil znatno višji tudi delež obiskovalcev iz sosednjih dežel, torej iz Slovenije in Furlanije-Juljske krajine. Tudi razstavljalci sami so bili zelo zadovoljni, predvsem tudi zaradi tega, ker je število naročil znatno naraslo.

Potujoča čreda

ŽELEZNA KAPLA. – Ovčja čreda kooperative Longo mai potuje te dni skozi Ziljsko dolino in Rož proti Železni Kapli, kjer se bo 29. oktobra udeležila jesenskega sejma. Naprodaj bodo plemenske ovce, jagnjetina po naročilu, volna, kožuhi, pletenine, čaji in začimbe. Ves mesec november pa se bodo z ovčjo čredo zadrževali v okolici Sentprimozja.

Dopolnilni pouk

CELOVEC. – Združenje staršev Mohorjeve šole nudi tudi v tem šolskem letu dopolnilni pouk slovenščine za šoloobvezne otroke.

Ob zadostnem številu prijavnosti bo pouk vsak četrtek od 16. do 18. ure v prostorih Mohorjeve šole. Pouk bo od 25. 10. dalje. Prispevek za polletje znaša 700 šilingov, poučevala bosta učiteljica Marija Smrečnik in Danilo Prušnik.

Martinov sejem

BOROVLEJE. – Kar je za Dobro vas Jožefov sejem, je za mesto puškarjev Borovlje vsakoletni Martinov trg. Letos ga bodo priredili v ponedeljek, 5. novembra.

To pastirsko koč na Rožci (slika), last pašniške zadruge Sentjakob, je imelo nekaj let v najemu Slovensko planinsko društvo Celovec. To je bil prvi planinski dom po obnovi organiziranega slovenskega planinstva na Koroškem. Koče ni več, ker je pogorela. Sedaj je tam nova pastirska koč, ki jo imajo v najemu smučarji iz Vrbe.

Od 25. do 28. oktobra pa si boste na celovškem sejmišču lahko ogledali pravo novost: prvič bo tam namreč potekal glasbeni sejem AMUS. Vsak dan bo na sporedu več koncertov, hkrati pa bodo ponudili širok pregled najnovejših – predvsem tehničnih – dosežkov na glasbenem področju.

Angele Spendier ni več med nami

ŠENTILJ. – Velika množica domačinov in prijateljev se je v nedeljo na domačem pokopališču poslovila od Angele Spendier. Rajna, ki je lansko leto utrpela hudo izgubo svojega moža Naceta, je vse svoje življenje živela zelo skromno, a zato v tem trdnejši narodni zavesti. Prav zaradi te je morala v vojnem času pretrpeti veliko gorja nacionalsocializma in prestati bolečino, da so njenega moža odpeljali v koncentracijsko taborišče Dachau. Toda Angela Spendier se tudi od nasilja ni dala ustraševati in je vse do svoje smrti ostala trdna. Ob njeni smrti izrekamo predvsem njenima hčerama iskreno sožalje!

Lipani so prijemale, bron za Korošce

CELOVEC/KRANJ. – Znano je, da Klub koroških ribičev goji dobre stike z ribiški družinami širom Slovenije. Tokrat so se trije njegovi člani (Ivko Ferm, Gregor Reichmann in Peter Zwettler) udeležili tekmovalne preizkušnje na reki Savi, lova na največjega lipana. Nastop koroških ribičev pa se je spreminil v pravi uspeh, saj se je trojica uvrstila na izredno dobro tretje mesto. Govori pa se celo, da je zlato odličje zgrešila le za dober centimeter ali dva.

Prizor iz igre „Plen“, ki jo je uprizorilo SLG Celje.

Sliki:Rulitz

Tveganost, ki se je splečala

Kako zelo je gledališko srečanje lahko tvegana zadeva, bi vedel povedati vsak kulturni delavec na podeželju. Slovensko prosvetno društvo „Dobrač“ na Brnci je tvegalo – in splečalo se je. Opazka mimogrede: primerneje bi bilo seveda ime „Gledališki dnevi“, saj se razen dveh niso srečale nobene druge.

Domače društvo je ob podpori Slovenske prosvetne zveze ob koncu preteklega tedna povabilo štiri gledališke skupine. Marjan Gallob, predsednik društva, je povedal, da so tako srečanje pravzaprav načrtovali in si ga želeli že dlje časa, z namenom, da bi nudili gledališče za vsakogar, za odrasle in za otroke, nekaj resnega in nekaj zabavnega.

Prva se je predstavila gledališka skupina z Radiš. Predstava, katero so že igrali tudi po drugih odrih na Koroškem, je bila tudi na Brnci sprejeta z navdušenjem. Sodobna drama „Domov“, ki jo je napisal znani avstrijski avtor Felix Mitterer, se dotika problemov, katere danes občuti predvsem mladina. Družbena zlaganost sili mladega človeka v upor, vendar si polomi zobe in dušo ob nasilju in premoči onih, ki držijo v rokah niti usode, zaščeni v lastni družini. Nužej Wieser, vodja in režiser Radišanov, rad sega po zahtevnih tekstih, zato je njegova skupina verjetno tudi našla na Brnci nekakšnega partnerja – tudi Brnčanom so sodobni teksti najbolj pri srcu.

Ljubitelji inteligentnega humorja so prišli na račun v soboto zvečer, ko je gostovalo Slovensko ljudsko gledališče iz Celja. Joe Orton, angleški dramatik, je mojster farse, ironije in črnega humorja. V boljši meščanski družbi kar mrgoli kriminalnih

dejanj. Ljudje so moralne poštasti, vendar – videz je vse. Ekstremno pobožna morilka, dva roparja, eden resnicoljubnež, drugi altrurist, policijski inšpektor, ki ni drugega kot koruptnež, vdovec, ki je zadovoljen z datumom smrti svoje žene, saj prav takrat cveti njegovo najljubše cvetje. Miro Podjed je naravnost blestel v vlogi nevarno nasilnega, koruptnega policista, Bojan Umek pa prav tako v vlogi dobro vzgojenega sina, kateremu sicer ni odveč stresti materinega trupla v omaro kot vrečo krompirja, vendar bi ga bognečaj ne bil sposoben preobleči, saj je vendar sorodnik. Anica Kumrova je bila s svojim komičnim darom odlična bolniška sestra, svetohlinka in morilka. Marjan Bačko je bil posebno v prvem delu neznansko zabaven, dostojanstven starejši gospod, katerega svet sloni sicer na predpisih in zakonih, pa je zato prav on na koncu žrtev lastne neizmerne naivnosti. Zvone Agrež je bil prav prisrčen z igrano površnostjo majhnega kriminalca, ki pravzaprav ne pozna meje med dobrim in slabim, vendar odlično obvlada od družbe zahtevano licemerstvo.

Po predstavi mi je eden od celjskih igralcev dejal: „Kar šokirani smo bili, kako je publika reagirala. Pri nas se ne smejejo tako in se ne odzivajo na take nianse kot t.a.“ Res, dvorana se je od smeha kar tresla. Torej – pohvala ne samo gledališču Celje, tudi domači publiku.

Nedeljsko dopoldne je bilo rezervirano za otroke. Jana Milčinski je napisala „Zajčjo zgodbo“, pravzaprav tri zgodbi, ročne lutke pa so vodili mladi dijaki z Jesenic, ki delujejo v jeseniškem gledališču „Tone Čufar“. Ljubke in nezahtevne zgodbi: zajčica posadi denar, pa so otroci kar takoj ugotovili, da ne bo zrasel; sebična zajčica šele v nevarnosti ugotovi, kako pomembno je prijateljstvo; zajčico boli srček, pa ne ve, zakaj. Pozdravi jo seveda zajček, pa kar brez zdravil, saj, kot je znano, najboljši zdravnik je ljubezen. Lutkovna skupina je še zelo mlada, pa bi ji vendarle svetovala, naj se malo bolj ukvarja z jasnostjo govora – to je predvsem pri tako mladi publiku velikega pomena.

Srečanje je zaključila Tranquilla Trampeltreu v nemščini, ki si jo je izmislil Michael Ende in katero marsikteri otrok že dobro pozna iz knjige. Igralska skupina s kilometriskim imenom, po nemško Spielgruppe der Bundesbildungsanstalt für Kindergartenpädagogik, naj poskusim prevesti: igralska skupina zveznega izobraževalnega zavoda za pedagogiko v otroških vrtcih, je otroke najprej zaposlila z risanjem. Vsak je dobil tablico, na katero je narisal svojo najljubšo žival. Navdušenje je bilo veliko in mamice so ob njem spregledale marsikatero packo na nedeljski oblekici. Potem pa je želva Tranquilla odšla na potovanje. Lev, kralj živali, je vabil na ohcet.

Živali, katere je srečavala, so ji dopovedovale, da s svojo počasnostjo ne bo prišla pravočasno na cilj, a želva je zvesto trampiljala naprej in seveda z vztrajnostjo svoj cilj tudi dosegla. In ker so bile vabljene vse živali, so otroci odnesli na oder tudi svoje narisane, kar je bil velik hec predvsem za mamice in atije v dvorani.

Prirediteljem se je odvalil kamen od srca: ponudba je bila kvalitetna, obisk pa tudi, čeprav je Janko Malle menil, da bi tudi malo večja kvantiteta obiska ne škodila. Takih prireditelj si še želimo!

Organizatorja srečanja Janko Malle in Marjan Gallob.

Sonja Wakounig

XV. srečanje narodnih manjšin v Osijeku

Listina sodobnega standarda pravic

Daleč preko sto delegatov iz Jugoslavije, Avstrije, Italije, Švice, Madžarske in Češkoslovaške, ki so zastopali narodne skupnosti Slovencev, Hrvatov, Madžarov, Nemcev, Retoromanov, Furlanov, Rusinov, Ukrajincev, Sintov in Romov, Čehov ter Slovkov iz vseh navedenih držav, se je udeležilo letošnjega XV. srečanja narodnih skupnosti sosednjih dežel z naslovom „Sodelovanje narodnostnih skupnosti v procesu demokratizacije in evropskega združevanja.“

Iz Osijeka poroča naš dopisnik Franci Zwitter

Po lanskoletnem srečanju v madžarskem Sopronu, ki je potekalo še v duhu previdnega začetka svobodnega izražanja narodnih skupnosti iz dežel in držav nakdanjega tako imenovanega vzhodnega bloka, je letošnje srečanje potekalo povsem pod vtisom sproščenosti in narodne samozavesti prav teh narodnih manjšin: temeljita politična sprememba v teh državah, ki je privedla do demokracije in pluralizma, je seveda tudi podžgala doslej prikrite narodnostne težnje v teh področjih.

Usklajevanju teženj narodnostnih manjšin na neki minimalni, vendar za vse države obvezni ravni naj bi zato služila „Listina minimalnega oz. sodobnega standarda pravic narodnih manjšin“, o kateri je kongres temeljito diskutiral in jo potrdil in ki bo – po redakciji obdelavi – izročena vladam prizadetih držav ter ustreznim mednarodnim institucijam. Ta listina se ukvarja predvsem s težišči vzgoje in izobraževanja, javne službe, upravne oblasti, s problemi občil in kulturnih ustanov ter s problematiko gospodarskega in socialnega življenja. Ne glede na posamezne svetovnonazorske in ideološke razlike raznih državnih političnih predstav, je ta listina koncipirana tako, da mora biti sprejemljiva za vse vlade in politične režime, katerim je preživetje in razvoj narodnih skupnosti pri srcu, ki resno jemljejo besedo o pestrosti Evrope.

Letošnje srečanje narodnih manjšin je zbudilo tudi mednarodno zanimanje: poleg zastopnikov tiska so se otvoritvene slovesnosti udeležili

tudi visoki predstavniki Republike Hrvatske ter mesta Osijek, pravtako je bil prisoten tudi slovenski minister Dular; v pozdravnih nagovorih so poudarili pomen takega srečanja, ki zlasti ob trenutnem preurejanju Evrope in tudi ob nevarnostih nacionalnih sporov prispeva k boljšemu razumevanju med narodi.

S strani koroških Slovencev je podal obširno poročilo predstavnik ZSO Franc Kukovica, ki je v kratkih, toda jasnih besedah izpovedal, kaj tare manjšine v Avstriji, da so vse abstraktne listine sicer pravilne in na mestu, da pa so manjšine nezadovoljne s konkretnim stanjem na področju šolstva, otroških vrteev, gmotne podpore in in in ...

Podobno konkretna so bila tudi poročila drugih narodnostnih skupnosti, ki so sodelovale v delovnem sporedu XV. srečanja narodnih skupnosti sosednjih dežel, s čemer pa so dodatno potrdile pomembnost nadaljevanja teh srečanj.

Prihodnje srečanje bo na Dunaju, kamor vabijo tam živeči gradiščanski Hrvati oz. Delovna skupnost narodnih skupnosti na Dunaju. Za koordinatorskega srečanja pa je bil ponovno potrjen dr. Franci Zwitter st.

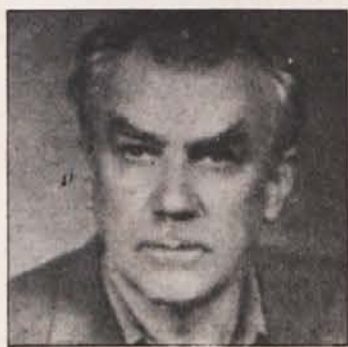
P.S. Zastopniki NSKS in KEL, ki so bili, kakor že vsa leta, tudi letos vabljani, se vabilu prvič niso odzvali; morda pa so manjkali zaradi užaljene časti, ker je letos spregovorila novoizvoljena (še ne zaprisežena) parlamentarna poslanka Terezija Stojsićeva?

Zunanjetrgovinsko podjetje v Celovcu išče za čimprejšnjo namestitev:

tajnico s knjigovodskimi sposobnostmi in

sodelavca za samostojno obdelovanje uvoznih in izvoznih poslov. Potreben lasten avtomobil in pripravljenost za potovanja v inozemstvo.

V obeh primerih je potrebno znanje slovenščine. Interesente prosimo, da pošljejo prijave na Slovenski vestnik pod šifro – VC13.

Drago Druškovič sedemdesetletnik

Pred nedavnim, 30. septembra, je dopolnil svojih 70 let slovenski pisatelj, publicist in urednik Rok Arih, s pravim imenom Drago Druškovič, rojen v Slovenjem Gradcu. Kot zaveden Slovenec in aktivist je bil že leta 1941 izgnan v Srbijo, tam pa je še isto leto stopil v narodnoosvobodilno borbo in partizanal vse do konca vojne, od leta 1944 na Koroškem, predvsem v Rožu (Arihova peč), kjer je ostal do leta 1948. Po študiju slavistike in primerjalne književnosti je delal na oddelku za zamejstvo pri SZDL Slovenije, nato pa je bil od leta 1959 dalje ravnatelj Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani.

Druškovičev pisateljski opus sestavljajo predvsem črtice, novele in skice (krokiji), ki so izšle v zbirkah Zibelka, Celovec 1953, deloma soavtorsko v zborniku, In minila so leta, 1954, Zato, 1957, Krokiji, 1964, Pomnenje, 1970, Telemahova iskanja in drugi krokiji, 1979.

Za Draga Druškoviča lahko rečemo, da je vse svoje življenje posvetil Koroški, temu „največjemu in najlepšemu slovenskemu grobu“, kot se je izrazil pesnik Edvard Kocbek. To svojo pokrajino, njegovega človeka je vpletel v domala vse svoje izpovedi, ki so hkrati tudi avtobiografske, saj je stiske ljudi pod Karavankami v medvojnem in povojnem obdobju doživljal tudi sam in jih zato v toliki meri subjektivizirano izpovedal.

Druškovič ni samo opisovalec dogodkov na Koroškem, temveč te poskuša razčlenjevati, iskati vzroke, zgodovinsko povezanost in jim daje pečat svoje refleksije.

In če se Herman Vogel v spremni besedi k zbirki Pomnenje sprašuje, kako literarno-teoretično opredeliti Arihovo prozo, se nam še bolj upravičeno odpira vprašanje, kako jo uvrstiti v koroško-slovensko literaturo in jo predstaviti njenemu bralcu!

Jože Rovšek

Vas ob meji

SPD „Jepa-Baško jezero“ in vaška skupnost Loče vabita na predavanje in podijsko diskusijo „Vas ob meji – od leta 1920 v leto 2000“ v četrtek, dne 25. oktobra 1990 v kulturnem domu v Ločah. Predava dr. Thomas Pluch, avtor scenarija „Vas ob meji“, pri podijski diskusiji pa sodelujejo deželni glavar dr. Jörg Haider, dr. Jože Messner, polkovnik Gunther Spath, dr. Theodor Domej, Franc Černut ter dr. Hans Simonitsch.

Pri Cingelcu na Trati bodo gostovala boroveljska društva.

Dober večer, sosed! Guten Abend, Nachbar!

Nekatera slovenska prosvetna društva kot npr.: Železna Kapla, Borovlje, Radiše, Sveče, Dobrla vas, tudi letos ob avstrijskem nacionalnem prazniku prirejajo zdaj že tradicionalne prireditve pod naslovom „Dober večer, sosed - Guten Abend, Nachbar!“, ki so postale že obvezen termin za skupne prireditve v pesmi in besedi slovensko in nemško govorečih društev. Med temi prireditvami pa bosta letos zagotovo dosegli višek tista v Železni Kapli, kjer bo kot slavnostna govornica nastopila zvezna ministrica za pouk, kulturo in šport dr. Hilde Hawliček, ter druga v Borovljah, ki bo prvič v preurejenem kulturnem domu, kraju srečanja obeh narodnosti, pri Cingelcu na Trati.

V ta namen je SPD „Borovlje“ izdalo tudi posebno kulturno pismo, v katerem predsednik Melhijor Verdel in tajnica mag. Vera Wutti-Incko med drugim poudarjata: „Soseđa lahko s ponosom vabimo v to hišo, ki je v svoji novi obleki sad našega truda, ki izvira iz prepričanja, da moramo svojo kulturno dediščino ohraniti za bodoče rodove. Pozitivni odmev tako slovensko kot tudi nemško

govoreče javnosti na odprtje našega kulturnega centra, nas zelo spodbuja ter krepi v zavesti, da smo si s tem zgradili še trdnjše temelje za bodoče uspešno delovanje našega društva.

Obnovljeni Cingelc pomeni za nas in naše kulturno delo vsekakor velik izziv in krepko motivacijo. Pa tudi zanimanje drugih društev in raznih institucij – tudi naroda sosed – kaže, da se bo v tej hiši že v naslednjem času razvila živahna kulturna dejavnost.“

Boroveljsko društvo hkrati tudi sporoča, da bo z začetkom prihodnjega leta ponudilo tečaj slovenščine. Vabilo na obisk tega tečaja pa povezuje s pozivom na prireditev „Dober večer, sosed - Guten Abend, Nachbar!“, ki velja tudi vsem ostalim krajem, kjer bodo slovenska društva letos poskrbela za tovrstne prireditve: „Ta naša ponudba, s katero nagovarjamo predvsem naše nemško govoreče prijatelje, je prav tako kot prireditev ob 26. oktobru kamen v mostu, katerega gradnja do naroda sosedja je del našega kulturnega delovanja!“ (Pregled prireditev objavljamo v okviru pod tem prispevkom).

24. 10. 1990:

Dobrla vas, kulturni dom, 20.00:

Sodelujejo: MePZ „Srce“, cerkveni zbor Žitara vas, Perikles-kvartet Celovec. Prireditelj: SPD „Srce“ v Dobrli vasi.

25. 10. 1990:

Borovlje, pri Cingelcu, 19.30:

Sodelujejo: Stadtchor Ferlach, The Convicts (gimn. Šentpavel), dekliski zbor iz Borovelj, Oktet Suha. Prireditelj: SPD „Borovlje“.

Železna Kapla, farna dvorana, 20.30:

Sodelujejo: MePZ „Zarja“, MoPZ „Trata“, Singgemeinschaft Rechberg, dvojezični šolski zbor ljudske šole. Slavnostna govornica: ZM dr. Hilde Hawliček. Prireditelj: SPD „Zarja“ v Železni Kapli.

Radiše, kulturni dom, 20.00:

Sodelujejo: Sängerrunde Ebental, Gemischter Chor Griffen, pevske skupine SPD „Radiše“, Maja Haderlap, Franz Stimpfl. Prireditelj: SPD „Radiše“.

Sveče, pri Adamu, 20.00:

Sodelujejo: Smrtnikovi fantje, cerkveni pevski zbor iz Sveč, MoPZ „Kočna“, Walter Begusch-kvartet. Prireditelj: SPD „Kočna“ iz Sveč.

ZSZ: večji dohodki iz bančnih in trgovskih poslov

Zaključna bilanca Zveze slovenskih zadrug za preteklo leto je razveseljiva. Iz razčlenitve dobička in izgube je razvidno, da je letni dobiček znašal 3.223.341,60 šilinga. Čeprav so z njim pokrili še izgubo iz prejšnjih let, jim je preostalo še skoraj 200.000 šilingov, ki jih je občni zbor ZSZ sklenil vložiti v rezervni sklad.

Sploh je občni zbor Zveze slovenskih zadrug potekal v znamenju skoraj samo dobrih novic. Že v poročilu upravnega odbora je predsednik Miha Antonitsch za zadnja štiri leta navajal v bistvu le pozitivne rezultate. Tako je vsota hranilnih vlog v letih med 1986 in 1989 narasla s 195 na 346 milijonov, vsota kreditov s 400 na 636 milijono-

za bodoče delo pa je Antonitsch ugotovil: „Res je, da moramo kot zadružniško građena organizacija porabiti več časa za sprejemanje sklepov. Toda tako smo dosegli, da je članstvo bolj povezano z organizacijo. Vsakega posameznika je namreč treba prepričati, ne pa mu ukazovati. Tako bomo ravnali tudi v prihodnje.“

Za nekoliko začudenje je poskrbel le dr. Tuschl (revizijski oddelek Raiffeisnove centrale), ki je ugotovil, da bilanca ZSZ za leto 1989 pri več postavkah sicer izkazuje jasen porast, da pa trgovanje zveznih firm izključno z Jugoslavijo vsebuje visok riziko, ker tam ni mogoče povsem oceniti nadaljnega razvoja na političnem in gospodarskem področju. V odgovoru Tuschlu pa je poslovodja ZSZ dipl. trg. Joza Habernik izpostavil, da v ZSZ „rizike seveda ocenjujemo nekoliko drugače. Da pa bi se tudi izognili morebitnim manjšim zapletom, pa smo v ZSZ v ta namen že uredili posebne sklade.“

Habernik pa je tudi podal kratko poročilo o zvezinem razvoju v letošnjem letu in pri tem poudaril, da je že po devetih mesecih mogoče zaznati še nadaljnje povečanje prometa, to pa predvsem spet na področju hranilnih vlog in odobrenih kreditov. Tako Zveza slovenskih zadrug pričakuje nadaljnji porast za vsaj 10 odstotkov.

Po spremembi zvezinega pravilnika (bistvena sprememba je v tem, da posamezni član ne jamči več z desetkratno vsoto svojega deleža, temveč samo še z enkratno) pa so delegati na občnem zboru izvolili nov upravni in nadzorni odbor.

Predsednik upravnega odbora ostaja Miha Antonitsch, njegova podpredsednika pa sta Valentin Kumer in dr. Anton Koren. Nadaljnji člani upravnega odbora pa so mag. Maja Amrusch, dipl. trg. mag. Franc Brežjak, Alojz Gregorič, dr. Valentin Kakl, Valentin Kargl, Toni Krušič, inž. Peter Kuchar, dr. Pavle Apovnik, Villi Mošchitz, inž. Hanzi Mikl, Jože Nachbar in Franc Smrtnik.

Za predsednika nadzornega odbora so delegati izvolili inž. Fridla Kapuna, za njegovega namestnika pa Janeza Hudla. Ostali člani nadzornega odbora so dipl. inž. Hanzi Čertov, mag. Marjan Gallob, Janez Lomschek, Friedrich Schwarz in dr. Marian Wakounig.

Miha Antonitsch, prejšnji in sedanji predsednik ZSZ.

nov, jamstveni in lastni kapital ZSZ pa je narasel s skupno 77 na 181 milijonov šilingov. Antonitsch je iz teh podatkov postavil ugotovitev, „da že teh nekaj številok dokazuje, da je šlo z Zvezo slovenskih zadrug navzgor!“

Predsednik ZSZ pa tudi ni zamolčal, da je še nekaj problemov z blagovnimi oddelki: „Zato smo morali nekaj zadrug združiti, v nekaterih bomo morali položaj še izboljšati, se pravi, da problemov še nismo docela rešili. Toda vsi smo optimistični, saj je tudi naša blagovna centrala ob Rožanski cesti v minulih štirih letih uspela vsaj znižati svoje izgube.“

Antonitsch je izpostavil posle na eksportno-impornem področju, ki so bistveno prispevali k ugodnemu letnemu zaključku. S tem v zvezi se je tudi zahvalil vsem odbornikom (skupno jih je 240) ter članom, katerih ima ZSZ skupno okoli 6000. Tudi

LESERBRIEF

Den großen Einheits-Schwamm drüber?

Eine Nach-Ahmung der „deutschnationalen einerlei Volk Geschichte“ haben sich die „Hausherren in Kärnten“ anfertigen lassen.

Mit Kärntner „Einheits-Tracht“ bedeckt, verschwindet jene „Zwie-Tracht“ unter dem Rockfütter, die der „Kampf der Heimatschützer unter Hülgerth und Co. für Unfrieden und Unfreiheit“ ausgelöst hat.

So „schützen die Kameraden des Heimatschutzes 1923 im großen Sandwirtsaal eine nationalsozialistische Wählerversammlung“, „besetzten sie die Arbeiterkrankenkasse in Feldkirchen“, „bekämpften bewaffnet Antifaschisten“, „erzwangen die Aufgabe von Streiks der Arbeitenden für höhere Löhne und bessere Arbeitsbedingungen bei den Elektrizitätswerken, der Lederfabrik Knoch mit bewaffneter Betriebsbesetzung, Prügelei u.v.m.“. Am 27. November 1931 hielt die NSDAP zum Thema „Nationalsozialismus und Heimatschutz“ eine Versammlung ab, Monate vorher wurde die „Bereinigung aller Fragen, die eine Zusammenarbeit der NS-Faschisten und dem Heimatschutz ermöglichen könnten“ gewünscht.

Mit dem „Korneuburger Eid“ aber fuhr der „eiserner Besen Zug“ in den Faschismus endgültig ab, auf den „Schwurhand und Kruckenkreuz“ Symbole von „Friedens- und Freiheitsfeindlichkeit“ allzu gerne aufsprangen.

Auf dem steinigen Weg Österreichs durch zwei faschistische

Diktaturen mit deutschnational rassistischen Fundamenten bis in unsere Zeit bleibt eine wichtige Botschaft, die zu hören wache geschichtsbewußte Menschen bereit sind: „Nie wieder Faschismus, nie wieder Krieg“ auch nicht, „wenn es das Gesetz befehlen“, wenn ges(ch)ichtslose Opportunität „Traditionen der Unterdrückung“ im Namen von Frieden und Freiheit hochhalten möchte.

Reinhold Steindorfer,
Zillertalstr. 26/T4

Besede zahvale

Čenjeno uredništvo, ne da nama miru, da vam ne bi napisala nekaj skromnih besed:

Veselo smo se odpravili na izlet Slovenskega vestnika, si ogledovali razne znamenitosti, občudovali in se navduševali.

Na veliko presenečenje nas je ekspres ladja odpeljala v Benetke.

Vsa ta nepopisana doživetja nama bodo ostala v trajnem spominu.

Vsi prijaznih obrazov, smeha, zabave v izobilju, bili smo ena sama velika družina Slovenskega vestnika.

Ansambel Rugar nam je s poskočnimi melodijami pognal kri po žilah in v pete, da so poskakovale pozno v noč.

Žal je vse to prehitro minilo. Vsem, ki ste nam to tako imenitno pripravili, za vaš trud in ljubeznivost iskrena hvala.

Želiva si samo to, da bova lahko šla tudi prihodnje leto z vami.

Kristanova

TRIBUNA BRALCEV

Končno sit

Pisec F.Z., ki je v Vašem listu izstopil že večkrat z nekvalificiranimi in nekompetentnimi političnimi ocenami – naj opozorim le na njegove zgodovinsko povsem neutemeljene izlive o Hemi Krški –, je v poročilu o beljaškem narodnostnem kongresu (SV, 3. okt. 1990, str.1) ocenil tudi moj nastop oziroma nastop dr. Zerzerja in pravi dobesedno: Iz predavanja „je izzvenelo predvsem eno: da se je ločevalni šolski zakon za manjšino obnesel ter da smo Slovenci zato predvsem hvaležni daljnovidnosti Haiderja in Smolleja.“ Ne glede na to, da gre za očitno avtorjevo laž – nikjer v predavanju ne govorim o Haiderjevi daljnovidnosti, zato to tudi ni moglo „izveneti“ –, je uredništvo SV storilo v poročilu prav to, kar se da očitati tudi uredništvu Kleine Zeitung (le KTZ je korektno poročala): Izluščilo je izmaličeno in popačeno eno samo opombo o naraščajočem številu prijav k dvojezičnemu pouku in iz tega izviračem relativnem zadovoljstvu koroških Slovencev s trenutno ureditvijo, zavestno in zlobno pa je zamolčalo vse kritične pripombe na račun Haiderjeve politike v zvezi z dvojezično trgovsko akademijo, celovško ljudsko šolo, v zvezi z restriktivno koroško politiko do Slovencev, v zvezi z retrospektivnim proslavljanjem 10. oktobra itd.

V prilogi Vam pošiljam rokopis beljaškega predavanja, da se uredništvo samo prepriča o korektnosti ali nekorektnosti svojega tozadavnega poročanja. Tako ne bo več treba nasedati idejnopolitično obarvanim dopisom priloženih sodelavcev. Predavanje je seveda tudi na voljo za objavo.

Ker sem končno sit Vestnikovih pristranskih in neresničnih prikazov mojega dela v javnosti, Vas naprošam, da mi lista ne pošiljate več. Še prav posebej zavračam laži iz peresa avtorja, v čigar družini je tista slovenščina, za katero se politično tako zelo bori, popolnoma zamrla. Nauke naj delijo tisti, ki jih tudi v osebnem življenju sami prakticirajo.

S spoštovanjem

Dr. Reginald Vospernik

Dodatek F.Z.

Vest o „relativnem zadovoljstvu koroških Slovencev s trenutno (šolsko; op. F.Z.) ureditvijo“ je torej razglašal pisec pisma (vitez za rešitev časti Heme Krške) na „beljaškem narodnostnem kongresu“ Haiderjeve milosti, ki ga je slovenska narodnostna skupnost na Koroškem povsem upravičeno bojkotirala, saj je bil njegov edini cilj, da bi mednarodni javnosti prikazal velikodušnost koroških oblasti do „Avstriji prijaznih Slovencev“ (po Haiderjevih besedah na zaključni diskusiji). To so očitno instinktivno razumeli vsi slovenski predstavniki z izjemo zdaj tako prizadetega ravnatelja, saj so s svojo odsotnostjo na beljaškem kongresu spodbudili celo profesorja Lendvaia k opombi, da tak kongres brez udeležbe koroških Slovencev spominja na uprizoritev žalostnega Hamleta brez danskega princa.

Laž, zlobnost in idejnopolitično obarvanost mi očita ravnatelj iz Podravelj, ker nisem naštel njegovih pogumnih atak „na račun Haiderjeve politike v zvezi z dvojezično trgovsko akademijo, celovško ljudsko šolo, v zvezi z restriktivno koroško politiko do

Slovencev, v zvezi z retrospektivnim proslavljanjem 10. oktobra itd.“

Res je, teh pogumnih „kritičnih pripomb“ v svojem prispevku nisem našel, ker se mi je zdelo škoda papirja in črnila, da bi prežvekoval argumente, ki jih našteje vsak povprečno politično razgledan osmošolec v šolskih nalogah iz predmeta politične vzgoje. Dejansko novo pa mi je bilo zgoraj omenjeno „zadovoljstvo Slovencev s trenutno ureditvijo“, zlasti še pod vtisom gladovne stavke dveh slovenskih mater šoloobveznih otrok za priznanje materinščine v ljudski šoli, ki se je prav v tistem času zaključila z njunim odvozom v celovško bolnišnico, kar očitno najbolj potrjuje „relativno zadovoljstvo“ Slovencev s šolsko ureditvijo. Ta novica se mi je vsekakor zdela vredna poročanja, kako sicer bi bili koroški Slovenci zvedeli za svoje zadovoljstvo? In da ta trditev ni bila zlagana, potrjuje sam „vitez podraveljski“ za rešitev časti Heme Krške v navednem pismu bralcev.

Njegov povsem zloben in neutemeljen napad na mojo družino v zadnjem odstavku njegovega pisma bralcev se sam po sebi diskvalificira, saj ni v nobeni zvezi s poročilom, kateremu oporeka, vse bolj pa spominja na pozno maščevanje nekdanjega ponesrečenega predsednika NSKS proti njegovemu takrat bolj prepričljivemu političnemu nasprotniku.

Za vsebino mojih člankov odgovarjam jaz osebno in ne moja družina, pravtako si želim, da se kritika nanje obrne izključno samo proti meni. Čas družinskega ali rodnega jamstva je menda minil in ga tudi podraveljski ravnatelj ne bo znova vpeljal.

PIONIR
keramika

TRADICIJA, STIL IN OBLIKA — IZ NAŠE HIŠE V VAŠ DOM

GIP PIONIR — KERAMIKA IN FINALIZACIJA
Slakova 5, 68000 Novo mesto
tel.: 068/21-201, 26-015, 26-016
fax: 068/24-298

**SEDAJ JE ČAS:
KERAMIČNE PEČI
IZ »KERAMIKE« PIONIR**

- kmečke peči
- toplozračne peči
- štedilniki
- kamini
- pizza peči
- prijetna toplota za vaš dom
- zdravo in ekonomično gretje
- ekološko čisto okolje
- lahko vzdrževanje, kakovost in trajnost peči, predvsem pa prihranek pri energiji

NOVO!

— enokomponentna trajna plastična fugirna masa „PALESIT“ za vse vrste kaminov (obstoja do 180°C)

PRODAJA IN INFORMACIJE:

INDUSTRIJSKA PRODAJALNA
LJUBLJANA, Vošnjakova 7
tel.: 061/317-984

VAŠE ZAUPANJE V NAŠE PEČI JE ZAUPANJE V NARAVO

ZAŽIVITE Z NJO IN MI VAM BOMO POMAGALI

Uspavanka...

Nastop Slovenskega atletskega kluba proti Šentvidu je privabil le še peščico gledalcev. Očitno so tudi navijači slutili, da bodo zamudili kvečjemu serijo netočnih podaj, malo premišljenih akcij, nasploh pa tekmo, ki si tega imena niti ni zaslužila.

Dejansko bi pod rubriko „opazili smo“ kvečjemu lahko zapisali, da v tej tekmi nihče ni izstopal. Tako je en sam zadetek zadostoval, da je SAK proti doslej sla-

bim Šentvidčanom osvojil obe točki in tako še vedno zaseda tretje mesto na lestvici. Morda še najbolj razburljivo je bilo, da je tokrat Stanisavljevič prvič uspel premagati nasprotnikovega vratarja, sicer pa o tekmi lahko zabeležimo le še to, da je trener SAK zamudil priložnost, da bi v igro vključil nekatere mlajše igralce. Več kot dolgočasno tudi v tem primeru ne bi moglo biti...

V nasprotnih napadih (na sliki brani Miha Kreutz) je bil Šentvid nevaren.

ŠPORT

Ekipe SŠK Obir je v namiznoteniškem prvenstvu tokrat podlegla Bekštanju s 4 : 6 (točke: Babič 3, Z. Smrtnik), ekipa NTK Bilčovs pa je premagala HSV Celovec z 9 : 1 (točke: H. in R. Gasser po 3, Mohar 2, Mohar/Kupper).

V petek, 26. 10. ob 17. uri se prične turnir semikontaknega karateja v ljudski šoli v Trnji vasi. Med favoriti je tudi rojak Milan Hribernik z Radiš.

Mirko Misič (na sliki) je dosegel častni zadetek Globašanov v Frantschachu, kjer so podlegli z 1 : 3. Nasploh ta vikend ni bil najbolj razveseljiv: Železna Kapla je podlegla Grebinju z 0 : 1, Sinča vas Labotu kar z 1 : 4, Šmihelčani pa so na domačem igrišču zgubili z Dobrlo vasjo z 0 : 3.

Avtogol in konec sanj?

Prvi zadetek so si Selani dali kar sami (Kurti Hribernik je hotel streljati žogo iz kazenskega prostora, zašla pa je v lastna vrata), pet minut pred pavzo pa so gostom iz Šmarjete podarili še drugi zadetek. Tako so v nedeljo zapravili možnost, da bi se približali vodeči Šmarjeti, s tem pa tudi zastavljenemu cilju, da se naslednje leto vrnejo v 1. razred.

Pred skoraj 600 gledalci so Selani v drugem polčasu sicer silovito napadali, toda več kot častnega zadetka (Zdravko Oraže) niso

dosegli. Kljub temu pa se lahko tolažijo s tem, da je bila tekma sicer borbena, toda kljub temu tehnično izvrstna. Sekcijski vodja Nanti

Olip pa je kljub porazu še vedno optimist: „Če bomo prihodnji vikend zmagali v Borovljah, vlak v 1. razred še ni odpeljal.“

Tokrat so Selani podlegli, a še upajo.

NOGOMETNO OGLEDALO

SAK - FC Šentvid 1 : 0 (0 : 0)
Trnja vas, 100 gledalcev, sodnik Aichholzer (negotov); **postava SAK:** Oraže; F. Sadjak, Ramšak, Kreutz, L. Sadjak; Krausler, Stanisavljevič, Galo (70. Šmid), Blajs; Blažej, Lipusch. **Gol za SAK:** Stanisavljevič (58.).

Pliberk - Klopinj 2 : 1 (1 : 1)
Pliberk, 600 gledalcev, sodnik Pupitsch (dober); **postava Pliberka:** Jesse; Habernik, Wuntschek, Rothleitner (46. Feldbacher), Lopinsky; Urnig, Dlopst, Wölbl, Hutter; Knauder (70. Grubelnik), Skof; **postava Klopinja:** Matschek; Pappler, Mertel, Fister, Miklautz; Urank (71. Moreno), Lipusch, Kriwitz, Ratkič; Opriešnik, Klatzer. **Gola za Pliberk:** Wölbl (12., enajstmetrovka), Hutter (62.). **Gol za Klopinj:** Lipusch (20., enajstmetrovka). **Ostali rezultati:** ASK Celovec - Breže 3 : 0, ATSV Wolfsberg - Trg 0 : 0, ATUS Borovlje - Matri 0 : 2, Rapid Lienz - Wietersdorf 0 : 2, VSV/Beljak - Mölltal 0 : 1.

Liebenfels - Bilčovs 3 : 2 (3 : 0)
Liebenfels, 150 gledalcev, sodnik G. Wulz (brez napak); **postava Bilčovsa:** Katnik; Schlemitz, Rauter, Partl, Schellander; **Hobel,** Hartl, Weichboth (72. Krainer), **Kuess;** Kogelnik, Quantschnig. **Gola za Bilčovs:** Kogelnik (59.), Partl (73.).

St. Leonhard - Žitara vas 1 : 1 (1 : 0)
Bad St. Leonhard, 200 gledalcev, sodnik Obwurzer (brez napak); **postava Žitare vasi:** Preschern; Bošnjak, **Gregorič,** Praschnig, Tazoll; **Plasnig,** Komposch, Hössl (60. Kapus); Markowitz; Stauber, **Hribar.** **Gol za Žitara vas:** Kapus (77.). **Ostali rezultati:** Rožek - Oberglan 3 : 2, Mostič - Vertrinj 0 : 1, Žrelec - Šentandraž 3 : 1, Velikovec - Ruda 1 : 1, Treibach - ASV Celovec 4 : 2.

Rezultati 1. razreda D:
Šmihel - Dobrila vas 0 : 3, Železna Kapla - Grebinj 0 : 1, Frantschach - Globasnica 3 : 1, Metlova - St. Michael/L. 3 : 0, Šentpavel - Pokrče 1 : 2, Galicija - Reichenfels 3 : 0, Sinča vas - Labot 1 : 4.

Koroška liga

1. Trg	12 8 4 0 17:3	20
2. Pliberk	12 7 2 3 19:8	16
3. SAK	12 6 4 2 13:7	16
4. Wietersdorf	12 5 4 3 17:14	14
5. Breže	12 6 1 5 18:13	13
6. Matri	12 5 3 4 16:11	13
7. ASK Celovec	12 5 3 4 16:16	13
8. Rapid Lienz	12 2 7 3 7:9	11
9. Wolfsberg	12 3 5 4 18:21	11
10. Klopinj	12 4 3 5 13:16	11
11. Mölltal	12 4 2 6 14:18	10
12. VSV Beljak	12 3 3 6 15:16	9
13. Šentvid	12 2 2 8 5:17	6
14. ATUS/Borovlje	11 0 5 6 8:25	5

Spodnja liga-vzhod

1. Treibach	12 7 5 0 31:12	19
2. Vertrinj	12 6 6 0 23:4	18
3. Žrelec	12 7 4 1 30:12	18
4. Velikovec	12 6 5 1 28:14	17
5. Žitara vas	12 4 6 3 16:11	14
6. Oberglan	12 6 2 4 27:28	14
7. Rožek	12 5 3 4 21:22	13
8. Liebenfels	12 4 3 5 22:23	11
9. Bilčovs	12 3 3 6 14:19	9
10. ASV/Celovec	12 2 5 5 18:25	9
11. Ruda	12 1 5 6 14:32	7
12. Šentandraž	12 3 1 8 15:36	7
13. St. Leonhard	12 1 4 7 11:19	6
14. Mostič	12 2 2 8 18:32	6

1. razred D

1. Grebinj	12 8 3 1 23:7	19
2. Metlova	12 6 6 0 23:10	18
3. Frantschach	12 8 2 2 24:16	18
4. Železna Kapla	12 7 3 2 20:9	17
5. Galicija	12 6 3 3 26:16	15
6. Pokrče	12 6 3 3 18:11	15
7. Dobrila vas	12 6 2 4 27:19	14
8. St. Michael/L.	12 4 2 6 18:18	10
9. Globasnica	12 4 2 6 23:27	10
10. Šentpavel	12 3 3 6 18:26	9
11. Šmihel	12 1 5 6 12:21	7
12. Sinča vas	12 1 4 7 13:29	6
13. Labot	12 3 0 9 17:37	6
14. Reichenfels	12 2 0 10 13:36	4

2. razred E

1. Šmarjeta	12 10 2 0 40:6	22
2. Pošta	11 7 3 1 28:13	17
3. Sele	11 6 3 2 36:10	15
4. DSG Borovlje	10 7 1 2 31:9	15
5. Welzeneegg	11 7 1 3 21:14	15
6. Bistrica	11 5 3 3 25:13	13
7. Donau	11 5 1 5 20:28	11
8. Heeresportiv.	11 3 3 5 14:20	9
9. Žihpolje	11 2 4 5 13:21	8
10. Golovica	11 2 3 6 17:42	7
11. Kriva Vrba	10 1 4 5 15:18	6
12. Porče	11 0 3 8 9:44	3
13. Hörzendorf	11 0 1 10 6:37	1

Uspešni šahisti

Slovenska šahovska kluba sta uspešno zaključila prvo kolo tekmovalja za koroški moštveni pokal. Medtem ko smo zmago SŠZ I v Wietersdorfu lahko pričakovali, pa je zmaga ekipe SŠK Obir nad WAC presenečenje.

Igralci Slovenske športne zveze v Wietersdorfu niso imeli težav in so tako zmagali na vseh štirih deskah. Točke so prispevali Lojze Gallob, Franci Rulitz ter Ivan in Aleksander Lukan. Bolj so se morali seveda boriti igralci SŠK Obir, saj so gostili WAC. Tem bolj razveseljiv pa je končni rezultat, saj so Kapelčani zmagali z 2,5 : 1,5. Točke so prispevali Dušan Jokovič in Harald Wolte (0,5), podlegel je le Hans-Kri-

stijan Wolte. Obirčani pa uspešno tekmujejo tudi v prvenstvu. V prvem kolu so premagali ekipo Celovec-vzhod s 4,5 : 3,5 (točke so prispevali Hanzi Wolte, Jamar, Hanschou po 1, Jokovič, Harald in Hans-Kristijan Wolte po 0,5), v drugem kolu pa so morali oslabljeni (Woltejevi niso mogli sodelovati) nastopiti proti SCA Šentvidu in mu podlegli z 2,5 : 5,5. Točke v Šentvidu so osvojili Moser in Kuneth (po 1) ter Jokovič (0,5).

V prihodnji prvenstveni tekmi bodo Obirčani nastopili proti ESV Šentvid, katerega nasprotnika bodo imeli v pokalni tekmi, pa še ni znano.

ŠAHOVSKA RUBRIKA

ureja: Silvo Kovač

Briljantna zmaga Kasparova

Svetovni prvak Kasparov je v drugi partiji dvoboja za naslov svetovnega šahovskega prvaka v New Yorku po sijajni igri premagal izizvalca Karpova.

Kasparov - Karpov/ New York, 11. 10. 1990
Španska otvoritev

1.e4 e5 2.Sf3 Sc6 3.Lb5 a6 4.La4 Sf6 5.0-0 Le7 6.Tel b5 7.Lb3 d6 8.c3 0-0 9.h3 Lb7 10.d4 Te8 11.Sbd2 Lf8 12. a4 h6 13.Lc2 ed4 14.cd4 Sb4 15.Lb1 ba4 16.Ta4: a5 17.Ta3 Ta6 18.Sh2

Vpoznani partiji Timman - Karpov je beli

nadaljeval 18.Sh4?, kar se je pokazalo za slabo po 18...Se4 19.Se4: Le4: 20.Le4: d5! 21.Tac3 Tac6. **18...g6 19.f3 Dd7 20.Sc4 Db5** Kasparov ima boljše postavljene figure in pozicija je zanj ugodnejša.

21.Tc3 Lc8 22.Le3 Kh7 23.Dcl c6 24.Sg4 sg8

Po ugodnih potezah znane variante Španske otvoritve je na šahovnici po 24.potezi črnega Sg8 nastala pozicija, ki je na diagramu. Karpov je imel možnost vzeti skakača na polju g4 in ostati v slabši poziciji/pasivno postavljene črne figure, odprta h linija/. Z igrano potezo pa je Karpov omogočil svetovnemu prvaku, da z začasno žrtvijo figure izvede sijajni kombinacijo, ki ga je v nadaljevanju pripeljala v dobljeni položaj. **25.Lh6: Lh6: 26.Sh6: Sh6: 27.Sd6: Db6 28.Se8: Dd4: 29.Khl Dd8:** Karpov je zaupal potezo, s katero dobi

dve figuri za trdnjavo. Kasparov je pravilno ocenil, da ima z aktivnimi figurami boljši položaj na šahovnici, ki mu zagotavlja prednost. **30.Tdl De8: 31.Dg5 Ta7 32.Td8 De6 33.f4!** Beli razbija obrambo okrog črnega kralja in do veljave prihajata beli trdnjavi. **33...La6 34.f5 De7 35.Dd2 De5 36.Df2 De7 37.Dd4!** Kasparov je maksimalno aktiviral svoje figure in sedaj pripravlja odločilni prodor. **37...Sg8 38.e5 Sd5 39.fg6+ fg6 40.Tc6: Dd8: 41.Da7:+ Sde7 42.Ta6 Ddl+ 43.Dgl Dd2 44.Dfl in črni se je vdal!** Zares briljantno odigrana partija svetovnega prvaka Kasparova.

Datum	Kraj	PRIREĐITVE	Prireditelj
Sreda, 24. 10. 19.00	v Slomškovevemu domu v Celovcu	OB KRESU ŽIVLJENJA – predstavitev knjige dr. Zore Tavčar Rebula	Katoliški delovni odbor
Petek, 26. 10. 9.30	pri Nužeju Pisjaku v Tuhah	POHOD PO RADIŠAH – progna: Tuče – Strančiče – SPD Zaberda (ogled muzeja starega krmečkkega orodja in starih lovskih potrebščin pri Hanziju Lučovniku) – Kozje – Dvorec. Ob slabem vremenu bo pohod preložen na nedeljo, 28. 10., 10.30	Radiše
Petek, 26. 10. 20.00	v prireditveni dvorani na Čajni	SLOVENSKI OKTET – koncert na prireditvi „Begegnung – Srečanje“	SPD Zila
Petek, 26. do 27. 10.	v župnišču v Šentjakobu	ŠOLANJE ZA VODITELJE OTROŠKIH SKUPIN , plesi, igre, priprava skupinskih ur ipd.	Katoliška otroška mladina
Sobota, 27. 10. 19.30	v farni dvorani v Pliberku	HOČETE IGRATI Z MANO? po Marcelu Achardu. Nastopa: mladinska gledališka skupina KPD „Planina v Selah“	
Sobota, 27. 10. 20.00	v gostilni Hafner v Gornji vasi	80 LET KPD „DRAVA“ – sodelujejo: Gem. Chor „Heimatklang“ Bach, Bläserquintett Neuhaus, otroška skupina Zvabek, PIS Zvabek, Oktet Suha	KPD „Drava“
Sobota, 27. 10. 19.30	v Novem gradu v Velikovecu	PESMI ZATIRANIH NARODOV – nastopa zbor „Rož“	Socialistična mladina
Torek, 30. 10. 19.30	v domu v Tinjah	VSAK GOVORI SVOJ JEZIK – ALI SE SPORAZUMEMO? v pogovoru: prof. Lojze Peterle in dr. Jörg Haider, vodja diskusije: dr. R. Vospemik, prevajata: dr. E. Prunč in mag. F. Mandelc	Sodalitas in Zelena izobraževalna delavnica narodnih skupin
Sreda, 31. 10. 15.00	na pokopališču v Šmarjeti-Pliberk	SPOMINSKA SVEČANOST ZA BORCE PROTI FAŠIZMU – spomnili se bomo domačih partizanov in vseh žrtev fašizma	Zveza koroških partizanov
Sobota, 3. 11. 19.00	pri Cingelcu na Trati	HOČETE IGRATI Z MANO? – po Marcelu Achardu. Nastopa: mladinska gledališka skupina KPD „Planina“ v Selah	
Sobota, 3. 11. 19.30	pri Florjanu v Vogrčah	KONCERT PRIJATELJSTVA – Sodelujejo: MePZ „Hallaetum“ skupnosti Italjanov iz Izole, mešani komorni zbor Celje, MoPZ Foltej Hartman	SPD „Eдинost“

RAZSTAVE

CELOVEC

– **Pri Joklnu** – Andrea Konrad – barvne plasti – tehnika z lopatico/mešana tehnika; Christof Šubik – svinčnik, barvice (otvoritev 30. 10., 20.00)

– **Koroška deželna galerija** – Hans Florey, Jorrit Tornquist – dela (od 4. 10. do 28. 10.)

– **Hiša umetnikov – Grenzraum – Raum ohne Grenzen** – sodobna umetnost iz Slovenije, Furlanije, Venecije in Koroške, odprta do 31. 10. – **Kleine Galerie** – Michael Szyszkowitz – Karla Kowalski, – odprta od 17. 10. do 3. 11.

– **Galerija Carinthia** – Helen Spoerri, nova dela (do 20. 11.)

ROŽEK

– **Galerija Rožek** – Gustav Januš, oljnate slike (do 18. oktobra)

VELIKOVEC

– **Posojilnica Velikovec** – Karl Vouk, nova dela (otvoritev 29. 10., 19.30)

Skoraj 70 učiteljic, predvsem 1. razreda osnovnih šol v slovenjgraški enoti Zavoda za šolstvo Slovenije se je pred nedavnim zbralo v Mežici na enodnevem seminarju, namenjenem spoznavanju učbenika Slišim, vidim, pišem, ki sta ga sestavila mag. Anton Schellander in ljudskoškolska učiteljica Irena Zele. Knjigo, ki je izšla pri celovski Mohorjevi družbi in jo že nekaj let uporabljajo pri začetnem pouku branja in pisanja slovenščine na koroških dvojezičnih ljudskih šolah, so letošnjo spomlad s priporočilom Zavoda za šolstvo prejele na ogled vse osnovne šole v Sloveniji. Nastala je po sodobnih metodniških postopkih prof. Gunthilde Schmölzerjeve v učbeniku Bilder – Wörter – Sätze, kar pomeni, da je učenec s tem smotrno omogočeno, da se v šoli na podoben način učijo tako slovenskega kot nemškega jezika.

Seminar, posvečen učbeniku „Slišim, vidim, pišem“

Prof. A. Schellander je najprej poglobljeno prikazal novejša jezikoslovna izhodišča za današnji pouk slovenskega jezika, ki jih je upošteval pri obravnavanem delu. Pri tem se je dotaknil nekaterih odprtih vprašanj slovenskega jezikoslovja nasploh in nekaterih stališč dr. J. Toporišča posebej. Gotovo bo večje sodelovanje osrednjih slovenskih jezikoslovcev z zamejskimi slovenisti lahko še obogatilo naš jezik, kot to lahko sklepamo že na osnovi nekaterih Schellandrovih predlogov za dopolnitev pravnopisa in glasoslovja.

Slovenske učiteljice so z enakim zanimanjem spremljale praktične izkušnje soavtorice učbenika Irena Zele z ljudske šole na Božjem grobu pri Pliberku, ki je ob njegovi neposredni uporabi predstavila tudi še nekaj dodatnega lastnega gradiva oz. pripomočkov. Skupna ugotovitev je bila, da je poseben način dela z novim učbenikom še posebej primeren za tako imenovano integrirano obliko pouka, ki učenec omogoča sproščen in uspešen prehod iz otroškega vrta in družinskega okolja v pravo šolo. Letos jo poskusno uva-

jajo na 23 OS v Sloveniji.

Obravnani učbenik je spodbudno ocenila tudi skupina slovenskih pedagoških strokovnjakov, ki so jo sestavljali univerzitetna profesorja dr. Ljubica Marjanovič – Umek in mag. France Žagar ter učiteljica Irena Šimenc – Mihelič. Pričakujemo lahko, da bosta avtorja imela še več podobnih seminarjev po Sloveniji. Zavod za šolstvo pa ju namerava povabiti k sodelovanju pri nastajanju novih slovenskih učbenikov za začetni pouk v osnovni šoli. Seminar v Mežici je že pokazal, da se bodo tudi šole v Sloveniji odločale za uporabo tega učbenika, kar je gotovo še dodatno priznanje obema avtorjema.

F.L.

Naročite
„Slovenski
vestnik!“

VODORAVNO:

- 1 kravji samec
- 2 začetek, vir
- 3 vreščeca ptica, ki rada kaj zmakne
- 4 mesto v Estoniji s preko stotisoč prebivalcev in univerzo/rusko: Jurjev/
- 5 polica ali stojalo za knjige; tudi male prenose orgle le z registri
- 6 ime nekdanjega ruskega drsalca Protopopova
- 7 oblika samostalniške ali pridevniške oblike za posebne skladišne vloge
- 8 skrivnost

NAVPIČNO:

- A čistost vode, tudi pametnost
B prebivalca Izraela
C mehak sir močnega vonja in ostrega okusa
D osmerokotnik v geometriji/ ena od dveh pisav/
E ime nekdanjega kubanskega ministra Roe – simbol za natrij

Jože Petelin

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 22. 10. 1990

	dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$ 10,35	10,95
za 1 angleški funt	£ 20,35	21,35
za 100 franc. frankov	f 205,50	215,50
za 100 ital. lir	Lit 0,915	0,965
za 100 dinarjev	DIN 78,00	94,00
za 100 švic. frankov	sfr 812,00	843,00
za 100 holand. guldnov	Hfl 615,00	633,00
za 100 nemških mark	DM 793,80	711,80

Posredujete: Posojilnica-Bank
Zveza-Bank, Celovec

SLOVENSKI VESTNIK

Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30 do 34, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Glavni urednik/Chefredakteur: Ivan P. Lukan

Uredniki: Andrej Kokot, Andrej Mohar, dr. Štefka Vavti.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglasi/Anzeigen: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefaks 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za penzioniste 280 šil.); za Jugoslavijo 400 din. (za penzioniste 310 din.).

Križanka

◆	A	B	C	D	E
1				○	○
2					
3					
4					
5					
6					○
7					
8					

LOTTO

10 23 37 41 43 44 (15)
Joker: 020413 b. j.

TOTO

X21 21X 1X2 XXX
Stava: 1:1, 1:2, 2:1, 2:4 b. j.

SAGD
TNXFRSTRLS

IZDRUŠTVERILISMO SE!

Novi plamen na dimniku.
Durchunddurchdurchgedruštvelt.
Slani klobuki kapajo za ramena:

.....
TNXFRSTRLS
TNXFRSTRLS!

Plujemo in pljuvamo iz stranišča gledališča.

KONTOŠTEV: 2711/150835,
Steiermärkische Sparkasse

HVALA LIPA
DONK EICHE

SLOVENSKA ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA

Mikschallee 4,
9020 Celovec, telefon:
(0 463) 32 385

Brezplačno izposoja knjige, revije, mladinske zvočne kasete in VIDEO-kasete (kavcija 50, izposojnina 10 šil. na dan). Študijska knjižnica je odprta: ob ponedeljkih, torkih od 10. do 18. ure, ob sredah, četrtek in petkih od 8. do 16. ure.

Zbirka „Moje sobne rastline“

- 1) ČEBULNICE, gomolji, semena. – Lj.: Mladinska knjiga, 1990. – 63 str.: barvne ilustr.
 - 2) KAKTEJE v sobi. – Lj.: mladinska knjiga, 1990. – 65 str.: barvne ilustr.
 - 3) LISTNATE rastline. – Lj.: mladinska knjiga, 1990. – 65 str.: barvne ilustr.
 - 5) POLETNI cetlični okras. – Lj.: mladinska knjiga, 1990. – 64 str.: barvne ilustr.
 - 6) SOČNICE. – Lj.: mladinska knjiga, 1990. – 63 str.: barvne ilustr.
- ZELENI OKRAS. – mladinska knjiga, 1990. – 65 str.: barvne ilustr.

17.-23. 10.	TV AVSTRIJA 1	TV AVSTRIJA 2	TV SLOVENIJA	V TEM TEDNU NA TELEVIZIJI
SR 24. 10.	10.00 Sodobna prehrana; 10.30 Veliki Edison; 12.15 Zunanepolitični report; 15.30 Otroški spored; 16.25 Točno pogled; 18.00 Me, ženske; 18.30 Gozdarski nadzornik Buchholz; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Moselbrück; 21.15 Hanussen; 23.10 Sled vodi v Berlin.	17.00 Komunikacijsko omrežje; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Cesaričin kurir; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Pepe, Prengel in lepa Esther; 22.25 Sport z evropskim pokalom v nogometu; nato poročila.	9.00 Živ žav; 11.25 Borštnikovo srečanje; 15.05 Žarišče; 17.00 Dnevnik; 17.05 Judje na Slovenskem; 18.20 Spored za otroke; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Del nesmrtnosti; 21.45 Dnevnik; 22.50 Sova; Alf, Max Headroom, Zgodba o Hollywoodu.	 <p>Slaba vest ali kupite loko</p> <p>Petek, 26. 10. 1990, TV A1, 20.15 – Še vedno se Avstrijci – predvsem tudi politiki – spominjajo širokega protestnega gibanja v Hainburški loki. Danes so pri tem postali bolj previdni. Gibanje ni zamrlo, tako da se celo avstrijska televizijska hiša posveča temi „kupimo naravo – loka potrebuje žabe“. Danes vidite show, ki ga bosta moderirala Barbara Stöckl (desno) in Rainhard Fendrich.</p>
ČE 25. 10.	10.00 Manjšine v Avstriji; 10.30 Sled vodi v Berlin; 11.55 Raj živali; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Gozdarski nadzornik Buchholz; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Skedenj glasbenikov; 21.50 Pogledi s strani; 23.00 Brez morale živimo boljše.	17.00 Report z borze; 17.15 Srečanje s človekom in živaljo; 18.00 Cesaričin kurir; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Notranjepolitični report; 21.15 Hotel - zgodovina in zgodbe; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Klub 2.	9.00 Grizli Adams; 10.50 Zakon v Los Angelesu; 15.15 Mozaik; 18.00 Spored za otroke, Alf; 18.55 Risanka; 19.20 Dobro je vedeti; 19.30 Dnevnik; 20.05 Podmornica; 21.05 Tednik; 22.10 Dnevnik; 22.30 Sova; Vse razen ljubezni, Max Headroom; 23.50 Video strani.	
PE 26. 10.	12.15 Naša zemlja; 13.45 Tom in Jerry; 14.10 Le dvakrat smo mladi; 15.45 Prometna vzgoja; 17.40 X-Large; 18.30 Gozdarski nadzornik Buchholz; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Loka potrebuje žabe - show; 22.20 S.O.S. - pogrešan; 23.10 Za ljubitelje filmov; 23.45 Wisdom - dinamit in hladna kri.	9.05 Vroč poljub, Avstrija; 12.30 Glasbene specialitete iz Avstrije; 15.05 Kompijska animacija; 15.15 Mesto v puščavi; 18.30 Slike iz Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Burgtheater; 22.00 Avstrijska vojska; 22.50 Sport; 23.15 Seks pred letom 1968; 0.35 Taft za lase.	9.00 Delfin Flipper; 15.05 Svet na zaslonu; 17.00 Dnevnik; 17.05 Tednik; 18.10 Spored za otroke; 19.00 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Zrcalo tedna; 20.20 Nebu naproti; 21.15 Zakon v Los Angelesu; 22.25 Sova; Družinske vezi, Megla.	
SO 27. 10.	11.00 Burgtheater; 12.45 Razgovori; 13.55 Hladne cone; 14.15 Ujeti od ljubezni; 15.55 Hiša v Jeruzalemu; 18.00 Kuhinjske tajnosti; 18.30 Nogo-met; 19.00 Milijonsko kolo; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Show Rudija Carrella; 21.50 Zadnje poletje v Tangerju; 23.55 Tajni agent FBI; 2.05 Ekslibris.	14.45 SP v šahu; 15.15 Vaša glasbena želja; 17.00 Ljuba družina; 17.45 Kdo me hoče; 18.00 Cesaričin kurir; 18.30 Slike iz Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Eksekucija; 22.20 Srčni list; 22.45 Športna reportaža; 23.15 Comedy ekspres; 23.45 Mednarodni jazz.	9.15 Spored za otroke; Rado-vedni Taček; 15.55 Žarišče; 17.00 Dnevnik; 17.05 Ciklus filmov W. Disneya; 18.40 Zdravila; 19.10 Risanka; 19.30 Dnevnik; 19.59 Utrip; 20.35 Ona + on; 22.10 Dnevnik; 22.30 Sova; Zlata dekleta, Max Headroom, Cariani in kurtizane.	
NE 28. 10.	10.35 Tednik; 11.00 Tiskovna ura; 12.30 Orientacija; 13.25 Hladne cone; 13.40 Tom in Jerry; 14.05 Njegova največja prevara; 17.00 X-Large; 18.30 Gozdarski nadzornik Buchholz; 19.15 Lotto - žreb; 19.30 Čas v sliki; 21.15 Vizije; 21.20 Boris Godunov; 0.55 Poročila.	9.05 Kulturni tednik; 13.00 Dober dan, Koroška ; 13.30 Slike iz Avstrije; 14.30 Športno popoldne; 17.15 Klub seniorjev; 18.00 Cesaričin kurir; 18.30 Slike iz Avstrije; 19.00 Avstrija danes; 19.30 Čas v sliki; 19.48 Primer za ljudskega tožilca; 20.15 Kraj zločina; 21.55 Reci gospe dober dan.	Otroška matineja: Živ žav; 9.40 Zgodba o Hollywoodu; 11.00 Ansambel Lojzeta Slaka; 14.45 M. Brautigam; Rosowski; 17.00 Dnevnik; 17.05 Popolna gospodinja; 18.50 Risanka; 20.05 B.Odalovič: Zakaj si žalosten; 22.50 Sova; Dr. Doo-gie Howser, Max Headroom.	
PO 29. 10.	10.30 Njegova največja prevara; 11.55 Novi miti; 12.00 Ljudsko pravo; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.00 Mi; 18.30 Gozdarski nadzornik Buchholz; 19.22 Novo v znanosti; 19.30 Čas v sliki; 21.15 Mike Hammer; 22.10 Johannes Mario Simmel; 22.50 Ženska brez telesa.	16.45 Tajnost Norfolkove hiše; 17.30 Lindenstraße; 18.00 Cesaričin kurir; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Dobro, da imamo Marijo; 21.08 Mojstri kuhajo; 21.15 Šiling; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Težišče Evropa: heroji iz Budimpešte.	9.00 Miti in legende; 10.25 Zrcalo tedna; 10.55 Borštnikovo srečanje; 17.00 Dnevnik; 17.05 Mozaik; 18.40 Spored za otroke; 19.15 Risanka; 19.30 Dnevnik 21.05 Zid - jezero; 22.40 Dnevnik; 23.00 Sova; Alfred Hitchcock predstavlja; Max Headroom.	
TO 30. 10.	10.30 Jack Grant gre svojo pot; 14.10 Alf; 15.30 Otroški spored; 16.00 Oddaja za najmlajše; 18.30 Gozdarski nadzornik Buchholz; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Knoff-hoff-show; 21.07 Dallas; 21.50 Pogledi s strani; 22.00 Noč groze; 23.25 Kobra, prevzemite; 0.10 Poročila.	17.00 Manjšine v Avstriji; 17.15 Sežiganje; 17.30 Orientacija; 18.00 Cesaričin kurir; 18.30 Wurlitzer; 19.00 Koroška danes; 19.30 Čas v sliki; 19.53 Vreme; 20.00 Kulturni žurnal; 20.15 Zveneča Avstrija; 21.07 Zunanepolitični report; 22.00 Čas v sliki 2; 22.25 Klub 2.	9.00 Zgodbe iz školjke; 15.05 Žarišče 17.00 Dnevnik; 17.05 Mozaik; 17.35 Življenje šakalov; 18.05 Spored za otroke; 19.15 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.05 Nespodobno vedenje; 21.00 Srečanje v Izoli; 21.50 Dnevnik; 22.10 Sova; Dekameron, Max Headroom.	

RADIO KOROŠKA

18.10-19.00

Sreda, 24. 10. Glasbena sreda; Dorica Lepuschitz iz Rožeka

Večerna 21.00 - 22.00: Gledališka sezona v treh regijah

Četrtek, 25. 10. Rož-Podjuna-Zilja

Petek, 26. 10.

6.30- 7.00 Dobro jutro na Koroškem
18.10-18.30 Dober večer, sosed!

Sobota, 27. 10. Od pesmi do pesmi - od srca do srca

Nedelja, 28. 10.

6.30- 7.00 Dobro jutro na Koroškem
Duhovna misel (p. Tone Ogrinc)
18.10-18.30 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 29. 10. Živeti hočem! Srečanje mladine narodnosti.
Srečanje v oktobru - Velikovec.

Torek, 30. 10. Partnerski magazin

Dober dan, Koroška

Spored za 28. 10. 1990, ob 13.00 uri

- **Dober večer, sosed - Guten Abend Nachbar:** kulturne prireditve ob avstrijskem nacionalnem prazniku
- **Srečanje na Koroškem:** sprejem NSKS in državnega poslanca Karla Smolleja ob avstrijskem nacionalnem prazniku
- **Živeti hočem:** srečanje mladine vseh narodnosti Avstrije v Globasnici
- **Dom onemoglih v Pliberku**
- **Misijonska akcija na Koroškem**
- **MIVA - avtomobil in jubilejna tombola**
- **Nova maša v Šmarjeti**
- **Šentjakob:** Valentin Oman končuje prvo fazo fresk v farni cerkvi

Karel Smolle - portret

Po štirih letih dela v avstrijskem parlamentu se Karlu Smolleju 5. novembra letos uradno izteka doba državno-zborskega poslanca. O svojih izkušnjah in doživljajih je Karel Smolle govoril v Domu prosvete v Tinjah. Njemu ob strani je bil, kot tudi v zadnjih štirih letih parlamentarnega dela, tudi v Tinjah njegov najožji sodelavec Marjan Pipp.

Odlomke iz te prireditve boste slišali v slovenski večerni radijski oddaji v sredo, 31. oktobra.

Filmski prikaz znanega romana

Petek, 26. 10. 1990, TV A 2, 15.15 - „Bil sem vojvoda Berberov, zdaj pa se vračam domov“. S temi besedami je začel Antoine de Saint Exupery - ki bi letos obhajal svoj 90. rojstni dan - prvo verzijo svojega romana „Mesto v puščavi“, katerega je napisal leta 1936. Andreas Gruber pa je zdaj za svoj filmski prikaz uporabil tudi najvažnejše oblike literarne predloge: Rainer Egger kot mladi puščavski vojvoda vodi skozi oddajo, ki so jo posneli v Maroku in Jemnu.

Iščeta posel, najdeta lepoticco

Sreda, 24. 10. 1990, TV A 2, 20.15 - Imeniten primer slovaškega filma je današnji film Jožefa Pasterka. Pepe in Prengel, eden komedijant, drugi vojak, ki se je pravkar vrnil s fronte, skleneta, da se skupno borita za preživetje. Poskusita se kot peka. Prav v tem trenutku pa se pri njiju pojavi prekrasna ženska. Seveda se oba že na prvi pogled zaljubita v nežno lepoticco.

19 Svetovni teden varčevanja 90 Weltsparwoche

od 24. do 31. oktobra

ZVEZA

BANK

POSOJILNICA-BANK